

POLICEJNÍ AKADEMIE ČESKÉ REPUBLIKY V PRAZE

Fakulta bezpečnostně právní
Katedra soukromoprávních disciplín

Ochrana průmyslového vlastnictví

Bakalářská práce

Protection of Industrial Property

Bachelor thesis

VEDOUCÍ PRÁCE

JUDr. Věra POPELKOVÁ

AUTOR PRÁCE

Miroslav JINDRA

Praha
2024

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že předložená práce je mým původním autorským dílem, které jsem vypracoval samostatně. Veškerou literaturu a další zdroje, z nichž jsem čerpal, v práci řádně cituji a jsou uvedeny v seznamu literatury.

V Praze, dne 15. března 2024

Miroslav JINDRA

Anotace

Tato práce má za cíl předložit základní ucelený obraz o ochraně průmyslového vlastnictví. Jedná se o výčet průmyslových, které poskytují ochranu inovací vynálezů a jejich význam pro podniky a ekonomiku. Ochrana průmyslového vlastnictví poskytuje držitelům těchto práv exkluzivní právo k využívání a obchodnímu využití jejich inovací. Zároveň poskytuje prostředky pro ochranu těchto práv před neoprávněným užíváním, napodobováním a zneužíváním ze strany jiných subjektů. Dále poskytuje spotřebiteli jistotu kvality daného výrobku.

Klíčová slova

Vynálezy, patent, užitný vzor, ochranná známka, ochrana průmyslového vlastnictví

Annotation

The aim of this work is to present a basic comprehensive picture of the protection of industrial property. This is a list of industrial ones that provide protection for innovations and inventions and their importance for businesses and the economy. Industrial property protection gives the holders of these rights the exclusive right to use and commercialize their innovations. At the same time, it provides the means to protect these rights against unauthorized use, imitation and abuse by other entities. It also provides the consumer with assurance of the quality of the given product.

Keywords

Inventions, Patent, Utility Model, Trademark, Industrial Property Protection

Obsah

Obsah	4
Úvod	6
Historie	8
Úřad průmyslového vlastnictví.....	10
Patentový zástupci	11
Asistent patentového zástupce.....	14
Vynálezy a zlepšovací návrhy	15
Podnikový vynález.....	15
Zlepšovací návrh.....	16
Dodatková ochranná osvědčení pro léčiva a pro přípravky na ochranu rostlin	17
Evropský patent a patentová přihláška.....	19
Ochrana biotechnologických vynálezů	20
Užitné vzory	21
Ochrana průmyslových vzorů.....	23
Zaměstnanecký průmyslový vzor	24
Ochranná známka	26
Kolektivní ochranná známka	28
Certifikační ochranná známka.....	29
Ochranná známka Evropské unie.....	29
Ochrana topografií polovodičových výrobků	30
Ochrana práv k odrůdám rostlin	32
Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský.....	33
Ochrana označení původu a zeměpisných označení	34
Označení původu a zeměpisná označení Evropské unie.....	35
Ochrana duševního a průmyslového vlastnictví a vymáhání práv.....	37
Celní správa České republiky.....	40
Česká obchodní inspekce	45
Průzkum veřejného mínění v oblasti ochrany průmyslového a duševního vlastnictví.....	47
Závěr.....	54
Seznam použité literatury.....	55

Monografie.....	55
Právní předpisy.....	56
Evropské právní předpisy	57
Mezinárodní právní předpisy	58
Webové stránky a elektronické zdroje.....	59
Přílohy	60

Úvod

Tato práce je zaměřena na ochranu průmyslového vlastnictví, přičemž v první části se zabývá teoretickou stránkou ochrany, kterou jsou jednotlivá ustanovení speciálních zákonů a přímo souvisejících právních předpisů. Následná část práce se věnuje praktickému využití ochrany, která spočívá ve vyhodnocení sociologického průzkumu veřejného mínění obyvatel České republiky. Zde je hodnocen pohled běžného občana na ochranu průmyslového vlastnictví.

Cílem ochrany průmyslového vlastnictví je podpořit inovace, tvůrčí činnost a investice v průmyslovém sektoru a zároveň poskytnout držitelům práv jistotu a návratnost jejich investic prostřednictvím exkluzivity a právní ochrany jejich intelektuálního vlastnictví. Přičemž je nezbytná pro udržení konkurenceschopnosti podniků, podporu ekonomického růstu, podněcování inovací a tvůrčího potenciálu a také pro ochranu práv a zájmů držitelů intelektuálního vlastnictví ve světě globalizovaného trhu. Avšak nechrání jen práva a oprávněné zájmy vlastníků práv, ale chrání i spotřebitele před různými napodobeninami a padělkami zboží.

Ve své podstatě se doslova denně na každém kroku setkáváme s ochranou průmyslového vlastnictví, aniž bychom si to uvědomovali a uvědomovali si jejich právní rámec. Většina výrobců opatřuje své výrobky vlastní značkou, symbolem, logem či jiným prvkem, který má přířknutou právní ochranu. Jedná se o věci denní potřeby a spotřeby, ale i tak oděvy, obuvi, strojů i nástrojů a jiných výrobků.

Toto označení má dvojitý charakter, jedná se o ochranu proti neoprávněnému kopírování a obohacování se na úkor majitele, či vlastníka. Dále je s tím spojena jistá kvalita výrobku a neposlední řadě vlastní propagace, která zajišťuje ekonomický profit vlastníku práv.

V rámci ochrany průmyslového vlastnictví jsou uplatňovány různé nástroje a právní instituty, jako jsou patenty, ochranné známky, průmyslové vzory, obchodní tajemství a další. Tyto nástroje a instituty slouží k identifikaci, registraci a poskytování právní ochrany inovacím, vynálezům, designům, značkám, softwarům a dalším tvůrčím výkonům v průmyslové sféře. Ty mohou mít různou podobu, jako například název symbol, logo, barevné zobrazení nebo tvar obalu. Samotná zákonná úprava je značně rozsáhlá, obsahuje několik desítek právních

předpisů, a to od občanského zákoníku přes speciální předpisy chránící konkrétní nehmotný statek až po trestní zákoník. Přičemž je do jednotlivých předpisů implementováno právo Evropské unie. Tudíž představuje součást soukromého práva, i když částečně zasahuje do oblasti veřejného práva.

Nejzásadnější právní úprava pro oblast vědeckého bádání a umělecké činnosti je uvedena v článku 15, odstavec 2 usnesení č. 2/1993Sb., kterým byla vyhlášena LISTINA ZÁKLADNÍCH PRÁV A SVOBOD, která stanoví „svoboda vědeckého bádání a umělecké tvorby je zaručena“, dále pak jsou zaručena práva dle článku 34 stejného předpisu „práva k výsledkům tvůrčí duševní činnosti jsou chráněna zákonem“. Tím je myšleno jednotlivé ustanovení speciálních předpisů, jako jsou například zákon č. 527/1990 Sb. o vynálezech a zlepšovacích návrzích, zákon č. 441/2003 Sb. o ochranných známkách a mnohé další.

Pojem nehmotný statek, označovaný také jako intelektuální majetek, je druh majetku, který nemá fyzickou podobu. V zákoně č. 89/2012 Sb. (občanský zákoník) je definován jako věci nehmotné. Jedná se o hodnoty, které nelze hmatatelně zaznamenat a ani fyzicky uchopit. Samotný pojem nehmotného statku byl již definován říši Římské přibližně 500 let před našim letopočtem. „Dále, některé věci jsou hmotné a jiné nehmotné. Hmotné jsou ty, kterých je možné se dotknout, jako pozemek, otrok, oděv, zlato, stříbro a nespočetné věci další. Nehmotné jsou takové, kterých se dotknout nelze, jako, ty, které mají právní povahu, například pozůstalost, poživací právo a závazky jakéhokoli druhu¹.“

Duševní vlastnictví se odkazuje na práva, která jsou spojená s intelektuální tvorbou nebo inovacemi. Tato práva poskytují autorům, vynálezům, umělcům a jiným tvůrcům ochranu a kontrolu nad jejich tvůrčími nebo inovačními díly. Duševní vlastnictví z pohledu českých zákonů se dělí do dvou kategorií, kterými jsou autorské právo a průmyslová práva. Avšak obsahem této práce jsou jen práva průmyslová.

¹ *Digesta, neboli, Pandekty: vybrané části = Digesta, seu, Pandectae : fragmenta selecta*. Přeložil Peter BLAHO, přeložil Jarmila BARTOŠÍKOVÁ, přeložil Michal SKŘEJPEK, přeložil Jakub ŽYTEK, přeložil Radek ČERNOCH. Fontes iuris romani. Praha: Univerzita Karlova v Praze, nakladatelství Karolinum, 2019. s. 185 ISBN 978-80-246-3063-2

Historie

První patent, v podobě, jak jej známe dnes, byl udělen v Anglii v 15. století. Z prvních známých případů patent udělený v roce 1449 Johnu of Utynam za metodu výroby skla. Tento dokument byl nazván „Letters Patent“ a byl udělen Anglickým králem Henrichem VI². Tento dokument se pak stává formálním dokumentem od krále, královny nebo vlády, který někomu dává určité právo.

V roce 1466 udělil Ludvík XI ve Francii privilegia výrobcům tkaných látek, které měly povahu ochrany průmyslového vzoru.

Historie patentového práva také prosazovala zákony Benátská republika, kdy 19. března 1474 schválil Senát Benátské republiky zákon na jeho ochranu. Tento zákon je nejstarším dochovaným zákonem v oblasti duševního práva, který řešil ochranu práv vynálezce³.

Následně byly vydávány další předpisy platné pro dané území jako zákon, který byl přijat v Anglii roku 1624 (Statute of Monopolies – statut o monopolu). Ten umožňoval patentování nových vynálezů⁴.

Dále v 17. století na území Francie za vlády Ludvíka XIV vznikly v Parlamentu patentní listiny (lettres patentes), které byly předchůdci patentového systému. Tyto patenty byly udělovány za poplatek a poskytovaly výlučná práva na určité vynálezy po omezenou dobu.

V roce 1710 vydává Anglie zákon „Statute of Anne“, který je zaměřen na ochranu autorských práv a průkopnické práce ve Spojených státech⁵.

² *History of patent*. Online. Www.ipprocure.com. Dostupné z: <https://www.ipprocure.com/history-of-patents/>. [cit. 2023-11-23]

³ *První patentový zákon chránil i nudle. V pondělí mu bylo 538 let Zdroj:* https://www.idnes.cz/technet/technika/prvni-patentovy-zakon-slavi-vyroci.A120319_133716_tec_technika_mla. Online. Idnes.cz. 2012. Dostupné z: https://www.idnes.cz/technet/technika/prvni-patentovy-zakon-slavi-vyroci.A120319_133716_tec_technika_mla. [cit. 2023-11-23]

⁴ *Statute of Monopolies 1623*. Online. Www.legislation.gov.uk. Dostupné z: <https://www.legislation.gov.uk/aep/Ja1/21/3/contents>. [cit. 2023-11-23]

⁵ *Copyright*. Online. Www.britannica.com. 2023. Dostupné z: <https://www.britannica.com/topic/copyright#ref157947>. [cit. 2023-11-23]

První patentový úřad vzniká ve Spojených státech roku 1790 na základě zákona „Patent Act“, který je znám pod zkratkou USPTO (United States Patent and Trademark Office).

Roku 1806 vydává Napoleon Bonaparte zákon o ochraně textilií, kterým chrání ekonomický zájem textilního průmyslu ve Francii⁶.

1852 vzniká britská samostatná organizace „Patent Office“, která zpracovává žádosti o patenty a spravuje celý patentní systém. Tento patentní úřad se pak stává vzorem patentních úřadů ve světě.

V období průmyslové revoluce od 18. století do 19. století, které znamenalo přechod od tradičních manufakturních metod výroby k rozvoji strojní výroby a přechod k mechanizovaným procesům, rozvoji a výstavbě železnic, která umožnila efektivnější přepravu zboží a lidí. A následné změny v technologiích používaných v zemědělství a pěstitelství. Při tom logicky vznikla otázka právních mechanismů k ochraně investic průmyslníků do dalšího výzkumu a vývoje. To dalo vzniknout v roce 1883 Pařížské úmluvě, která zakládá unii na ochranu průmyslového vlastnictví. Jednalo se o první mezinárodní dohodu na ochranu průmyslového vlastnictví. Úmluva vytvořila právní rámec pro vzájemné uznávání, ale i vymáhání práv z patentů, ochranných známek a průmyslových vzorů napříč účastnickými zeměmi.

V Rakousko Uhersku byla právní úprava ochranných známek přijata císařským patentem č. 230/1858 ř.z. o ochraně průmyslových známek. Přičemž nejstarší českou ochrannou známkou je „PILSNER BIER“, která byla registrována v roce 1859.

Následovala Bernská úmluva, která byla přijata v roce 1886 a řešila ochranu autorských práv. K této úmluvě přistoupila ČSR v roce 1921 a byla publikována jako zákon č. 401/1921 Sb. Na kterou navazuje v roce 1967 Světová organizace duševního vlastnictví „WIPO“ (World Intellectual Property Organization). V roce 1994 je doplněna dohodou TRIPS.

⁶ MANFRED, Albert. *Napoleon Bonaparte*. Praha: Svoboda, 1990. s. 443. ISBN 80-205-0129-0.

Úřad průmyslového vlastnictví

Úřad průmyslového vlastnictví, dále jen „ÚPV“ dohlíží na samotnou ochranu průmyslového vlastnictví na základě zákona č. 14/1993 Sb. o opatřeních na ochranu průmyslového vlastnictví v platném znění, který sídlí v Praze a je ústředním orgánem státní správy. ÚPV vede předseda, kterého jmenuje a odvolává vláda České republiky. ÚPV byl založen v roce 1919 a rozhoduje jako správní orgán v řízení o udělení nebo odnětí ochrany u vynálezů, průmyslových vzorů, užitných vzorů, topografií polovodičových výrobků, ochranných známek a označení původu výrobku. Dále vede rejstříky udělené ochrany, které zveřejňuje ve Věstníku ÚPV a:

- Vydává osvědčení o splnění odborných požadavků patentových zástupců
- Vede fond světové patentové literatury
- Zajišťuje plnění závazků v oblasti průmyslového vlastnictví ze strany České republiky, které plynou z mezinárodních smluv
- Spolupracuje s ostatními orgány státní správy v rámci prosazování ochrany průmyslových práv
- Spolupracuje s úřady jednotlivých států a s mezinárodními organizacemi v oblasti průmyslového vlastnictví

ÚPV dále vyměřuje a vybírá udržovací poplatky za patent, evropský patent a za dodatková osvědčení na základě zákona č. 173/2002 Sb. o poplatcích za udržování patentů a dodatkových ochranných osvědčení pro léčiva a pro přípravky na ochranu rostlin a o změně některých zákonů. Ty jsou stanoveny sazebníkem, který je přílohou uvedeného zákona. Poměrnou část poplatků odvádí ÚPV Evropské patentové organizaci za evropský patent. Ostatní udržovací poplatky jsou příjmem do státního rozpočtu České republiky.

Patentový zástupci

Patentovým zástupcem se dle zákona č.417/2004 Sb. rozumí fyzická osoba, která je státním příslušníkem, nebo osobou usazenou v jakémkoli státě Evropské unie, či státu Evropské hospodářské společnosti, nebo Švýcarské konfederaci. Dále zákon připouští jako patentového zástupce právnickou osobu, kterou je sdružení patentových zástupců, nebo společnosti, kde je minimálně jedním společníkem, akcionářem či zaměstnancem patentový zástupce.

Patentový zástupce vykonává služby odborné pomoci v oblasti průmyslového vlastnictví, které spočívá v zastupování fyzických a právnických osob před orgány státní správy a v řízení před soudy. Dále je oprávněn poskytnout nezávislé poradenství v oblasti ochrany průmyslového vlastnictví.

Patentový zástupce je povinen dodržovat právní normy a pokyny klienta, které nejsou v rozporu se zákonem či profesními předpisy. Chrání práva a oprávněné zájmy klienta, má povinnost jednat čestně a svědomitě a důsledně využívat zákonné prostředky. Dále má zákonem uloženou povinnost mlčenlivosti a dodržování pravidel profesní etiky a soutěže.

Povinnost mlčenlivosti trvá i po vyškrtnutí ze seznamu, nebo v případě pozastavení činnosti.

Povinnost mlčenlivosti neplatí v případě pověření jiné osoby, pokud má tato osoba povinnost mlčenlivosti a nezbytném rozsahu v řízení před soudem, nebo jiným orgánem.

Patentový zástupce vykonává svojí činnost za odměnu a má právo požadovat přiměřenou zálohu a za svojí činnost má odpovědnost za způsobenou škodu klientovi.

Odborné předpoklady patentových zástupců jsou stanovené zákonem, jedná se:

- plná způsobilost k právním úkonům
- minimální stupeň dokončeného vysokoškolského vzdělání
- bezúhonnost (bezúhonným není, kdo byl pravomocně uznán vinným ze spáchání trestného činu, nebo spáchání trestného činu z nedbalosti ve spojitosti s plněním oprávnění patentového zástupce)

- nebyl disciplinárně trestán vyškrtnutím ze seznamu a nebyl ani vyškrtnut ze seznamu v příčinné souvislosti s prohlášením konkurzu na majetek
- podmínka odborné praxe v minimální délce tří let, zakončenou složením odborné zkoušky u ÚPV
- slibem předsedovy komise patentových zástupců

Zákon uvádí podmínku povinného členství patentových zástupců v Komoře patentových zástupců České republiky, které je samosprávným profesním sdružením a umožňuje jí disciplinární pravomoc nad výkonem oprávnění patentových zástupců. *Komora vede rejstřík patentových zástupců (dále jen „rejstřík“), který obsahuje seznamy*

- a) *Patentových zástupců a usazených zahraničních zástupců (§27), a to včetně vyškrtnutých (§7)*
- b) *Asistentů patentových zástupců, a to včetně vyškrtnutých (§46)*
- c) *Sdružení patentových zástupců (§23)*
- d) *Společností patentových zástupců (§7 odst. 2)*
- e) *Usazených zahraničních organizačních forem (§29) (§4/1 zákona č. 417/2004 Sb.)*

Komora pozastaví oprávnění k poskytování služeb patentového zástupce z důvodu: vzetí do vazby; nástupem výkonu trestu odnětí svobody; po dobu trestu spočívajícího v zákazu činnosti; ke dni vzniku pracovního poměru u správního orgánu rozhodujícího o průmyslových právech; uložením disciplinárního opatření pozastavení výkonu činnosti; prohlášením o konkurzu na majetek a z důvodu že je společníkem či akcionářem společnosti patentových zástupců, která byla prohlášena v majetkovém úpadku.

Dále může komora pozastavit oprávnění patentovému zástupci pro: podání obžaloby pro úmyslný trestný čin, zahájení řízení o způsobilosti k právním úkonům, nebo v případě zahájení insolvenčního řízení.

Po dobu pozastavení oprávnění nesmí patentový zástupce poskytovat služby a zaniká mu členství ve volených orgánech Komory.

Zánik pozastaveného oprávnění je dán ode dne kdy pominula okolnost k pozastavení oprávnění, nebo nabitím právní moci rozhodnutí o zrušení nebo změně o pozastavení činnosti.

Vyškrtnutím ze seznamu patentových zástupců zaniká i oprávnění k činnosti a provede se z důvodu: smrti; prohlášením za mrtvého; zbavením způsobilosti k právním úkonům; pravomocného odsouzení pro úmyslný trestný čin, který byl spáchán v souvislosti s plněním práv; pro nesplnění podmínek dané zákonem; disciplinárního opatření vyškrtnutí ze seznamu; že byl vyhlášen konkurz na jeho majetek a na vlastní písemnou žádost o vyškrtnutí.

Komora může vyškrtnout patentového zástupce ze seznamu pro: pravomocné odsouzení za jiný trestný čin, který může ohrozit důvěru řádného výkonu; neplacení členských příspěvků déle než 6 měsíců; nezajištění si pojištění na odpovědnost za škodu ani přes upozornění; přeměnu společnosti dle zákona č.89/2012 Sb.; společnost, která přestala splňovat zákonné podmínky.

Sdružení patentových zástupců za účelem výkonu společného oprávnění je možné za podmínky, že dojde k písemné úpravě vzájemných vztahů smlouvou.

Hostující zahraniční právní zástupce je oprávněn poskytovat služby ve stejném rozsahu jako v domovském státě, za podmínky, že v České republice tak činí dočasně či ojediněle. Při tom má povinnost písemně předem upozornit komoru, které doloží doklady o uznání odborné kvalifikace. Nemá povinnost hradit členské příspěvky Komoře.

Usazený zahraniční patentový zástupce je fyzická osoba, zapsaná v seznamu, která je oprávněna soustavně poskytovat služby patentového zástupce. Pokud zákon nestanoví jinak má usazený zahraniční patentový zástupce stejná práva a povinnosti jako patentový zástupce.

Zahraniční organizační forma je právnická osoba, která poskytuje služby patentového zástupce ve svém státě, popřípadě jiná organizační forma, která je usazená v České republice a poskytuje své služby patentového zástupce, při tom má povinnost být uvedena v seznamu. V případě úmyslu poskytovat služby patentového zástupce v České republice dočasně či ojediněle jako hostující zahraniční organizační forma, má povinnost o tom zpravit písemnou formou

Komoru a doložit doklady o uznání odborné kvalifikace. Pokud zákon nestanoví jinak má zahraniční organizační forma stejná práva a povinnosti jako patentový zástupce.

Asistent patentového zástupce

Asistent patentového zástupce je fyzická osoba, která vykonává u patentového zástupce; společnosti patentových zástupců nebo zahraniční organizační formě praxi, která má cíl získat potřebné zkušenosti pro výkon patentového zástupce. Asistent patentového zástupce musí splňovat podmínku:

- plné způsobilosti k právním úkonům
- minimální stupeň dokončeného vysokoškolského vzdělání
- bezúhonnost (bezúhonným není, kdo byl pravomocně uznán vinným ze spáchání trestného činu, nebo spáchání trestného činu z nedbalosti ve spojitosti s plněním oprávnění patentového zástupce)
- nebyl disciplinárně trestán vyškrtnutím ze seznamu
- být v pracovním poměru u patentového zástupce, nebo společnosti

Asistent je zapsán v seznamu, kterou vede Komora a má práva povinnosti obdobné jako patentový zástupce.

Doba potřebná k výkonu praxe patentového zástupce se počítá od okamžiku zápisu do seznamu.

Komora na základě písemné žádosti asistenta pozastaví výkon praxe. Dále vyškrtne ze seznamu Komora asistenta z důvodu, že nespĺňuje zákonné podmínky, nebo mu bylo uloženo disciplinární opatření vyškrtnutí ze seznamu popřípadě na vlastní písemnou žádost.

V rámci disciplinárního provinění se použije odpovídající ustanovení §49 zákona č. 417/2004 Sb.

Vynálezy a zlepšovací návrhy

Právní úprava v oblasti vynálezů je vymezena zákonem č. 527/1990 Sb. o vynálezech a zlepšovacích návrzích, ve znění pozdějších novelizací, která je provedena vyhláškou Federálního úřadu pro vynálezy č. 550/1990 Sb. o řízení ve věcech vynálezů a průmyslových vzorů, ve znění pozdějších novelizací.

Uvedený zákon stanoví v §3/1 podmínky přidělení patentu, jako právní ochrany k vynálezu za předpokladu, že se jedná o nové průmyslově využitelné řešení, pokud není součástí stroje či přístroje a je výsledkem vynálezecké činnosti. Může se jednat o vynález, podnikový vynález, zlepšovací návrh nebo dodatkové ochranné osvědčení pro léčiva a pro přípravky na ochranu rostlin.

Za vynálezy se nepovažují zejména: objevy, vědecké teorie a matematické metody, estetické výtvary, plány, pravidla a způsoby vykonávání duševní činnosti, hraní her nebo vykonávání obchodní činnosti, jakož i programy počítačů a podávání informací (§3/2 zákona č.527/1990 Sb.). Dále se nepovažují za průmyslově využitelné metody chirurgického či terapeutického ošetření lidského či zvířecího těla a s tím spojené diagnostické metody. Není možné udělit patent na vynález, který by byl v rozporu s dobrými mravy nebo veřejným pořádkem a na biologické způsoby pěstování rostlin nebo chov zvířat.

Vynález, podnikový vynález a zlepšovací návrh jsou termíny používané pro označení objevu, nového technického zařízení, postupu nebo procesu, který má za cíl vyřešit určitý problém nebo usnadnit lidský život. Mohou zahrnovat novou myšlenku, konstrukci, materiál nebo metodu, které mají potenciál změnit způsob, jakým lidé pracují, komunikují, nebo vykonávají další činnosti.

Podnikový vynález: pokud jej vytvořil zaměstnanec podniku, přechází právo na patent zaměstnavateli, není-li stanoveno jinak. Vynálezce je zde označen jako původce a zaměstnavatel jako majitel patentu. Původce má povinnost vyrozumět neprodleně, písemně zaměstnavatele a předat mu potřebné doklady. Pokud zaměstnavatel do třech měsíců od vyrozumění neuplatní své právo na patent, přechází zpět na původce. Přičemž obě zúčastněné strany mají v uvedené lhůtě zákonem uloženou povinnost mlčenlivosti. *Původce, který vytvořil vynález*

v pracovním poměru, na nějž zaměstnavatel uplatnil právo na patent, má právo vůči svému zaměstnavateli na přiměřenou odměnu (§9/4 zákona č.527/1990 Sb.).

Zlepšovací návrh: *za zlepšovací návrhy se pokládají technická, výrobní nebo provozní zdokonalení, jakož i řešení problémů bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a životního prostředí, s nimiž má zlepšovatel právo nakládat (§72/1 zákona č. 527/1990 Sb.).* Vzniklá povinnost zlepšovatele, nabídnout nové řešení zaměstnavateli. Pokud do dvou měsíců neuzavře zaměstnavatel se zlepšovatelem dohodu o přijetí nabídky a odměně za ní, má právo zlepšovatel se svým zlepšovacím návrhem nakládat neomezeně.

Při splnění zákonných podmínek má původce vynálezu, podnikového vynálezu (pokud se k němu nepřihlásí zaměstnavatel), zlepšovacího návrhu právo na udělení patentu. Podáním žádosti o patent vzniká právo přednosti, která plyne z mezinárodní smlouvy (Pařížská úmluva o ochraně průmyslového vlastnictví ze dne 30. března 1883). Přičemž přihlašovatel podal žádost v zemi, která je stranou Pařížské úmluvy, nebo je členem Světové obchodní organizace (WTO). Před samotným udělením patentu provádí Úřad průmyslového vlastnictví předběžný průzkum, zdali splňuje všechny zákonné požadavky. Mimo jiné je i kontrolováno, zdali byl uhrazen správní poplatek dle zákona č. 173/2002 Sb. Po uplynutí lhůty 18. měsíců od přihlášení, zveřejní ÚPV přihlášku k patentu ve Věstníku. Tímto krokem je dána možnost komukoli k podání připomínky k patentovanosti věci. Následuje úplný průzkum, o který může zažádat přihlašovatel patentu, jiná osoba, nebo tak učiní ÚPV na základě úřední moci. Žádost musí být podána do 36 měsíců od podání přihlášky k vynálezu. Žádost nelze vzít zpět.

Majitel patentu může udělit písemný souhlas (licenci) k využívání vynálezu chráněného patentem jiným osobám, nebo jej může převést na jinou osobu. *Patent se převádí písemnou smlouvou, která nabývá účinnosti vůči třetím osobám zápisem do patentového rejstříku (§15 zákona č.527/1990 Sb.).*

Právo na patent uděluje Úřad průmyslového vlastnictví na dobu 20 let od podání přihlášky k vynálezu. Vlastník patentu má povinnost platit poplatky dle zákona č. 173/2002 Sb. za udržování patentu. V případě, že tak neučiní, patent zaniká. Dále

patent zaniká po uplynutí doby platnosti anebo se ho majitel vzdá na základě písemného prohlášení k ÚPV.

Nikdo nesmí bez souhlasu majitele patentu vyrábět, nabízet, uvádět na trh nebo používat výrobek, který je předmětem patentu, nebo k tomu účelu výrobek dovážet či skladovat anebo s ním jiným způsobem nakládat (§13 zákona č. 527/1990 Sb.). Stejně tak není možné bez souhlasu majitele patentu nabízet prostředky, které jsou podstatné k výrobě vynálezu, a nejedná se o běžně dostupné prostředky na trhu.

Účinky patentu jsou omezeny předchozím uživatelem – patent nepůsobí proti tomu, kdo před vznikem práva přednosti využíval vynález nezávisle na původci (či majiteli patentu) nebo k tomu vykonal prokazatelná opatření, tedy předchozí uživatel vynálezu; využitím vynálezu na lodích jiných zemí Pařížské úmluvy; při stavbě nebo provozu letadel či vozidel takových zemí, v obou případech, dostanou-li se na území České republiky pouze dočasně; při individuální přípravě léku v lékárně podle lékařského receptu; při činnosti pro neobchodní účely; při činnosti prováděné s předmětem vynálezu pro experimentální účely a nucenou licenci⁷.

Patent zaniká uplynutím doby platnosti, majitel neuhradí v zákonné lhůtě udržovací poplatek, nebo se jej majitel patentu vzdá.

Zrušení patentu je možné za předpokladu, že vynález nesplňoval zákonné podmínky, vynález nebyl dostatečně popsán, nebo že předmět patentu přesahuje obsah původního podání, popřípadě majitel patentu na něj nemá právo.

Dodatková ochranná osvědčení pro léčiva a pro přípravky na ochranu rostlin

Dodatková ochranná osvědčení pro léčiva a pro přípravky na ochranu rostlin jsou formou právní ochrany vynálezů, jejichž předmětem jsou přípravky, tj. účinné látky uváděné na trh jako léčivo nebo jako přípravek na ochranu rostlin, které před

⁷ POPELKOVÁ, Věra. *Nehmotné statky*. Druhé přepracované vydání. Praha: Policejní akademie České republiky v Praze, 2019 s. 96. ISBN 978-80-7251-502-8.

úvedením na trh podléhají registraci podle zvláštních předpisů⁸. Účinná látka je zde vymezena jako chemická látka či její směs, mikroorganismus, nebo jejich směs, které mají léčebné, nebo preventivní účinky na lidský nebo zvířecí organismus.

Léčivý přípravek znamená látku nebo kombinace látek určené k léčbě onemocnění lidí nebo zvířat nebo k jejich předcházení a každá látka nebo kombinace látek, které se podávají lidem nebo zvířatům za účelem stanovení lékařské diagnózy, obnovení, zlepšení nebo úpravy fyziologických funkcí lidí nebo zvířat.

Přípravky na ochranu rostlin jsou účinné látky a přípravky obsahující jednu nebo více účinných látek ve formě, v jaké jsou dodávány uživateli, určené k ochraně rostlin nebo rostlinných produktů, k ovlivňování životních pochodů rostlin, ke konzervaci rostlinných produktů, k ničení nežádoucích rostlin nebo k ničení částí rostlin, potlačení nebo zabránění nežádoucího růstu rostlin.

Výrobkem se rozumí účinná látka nebo kombinace látek léčivého přípravku (nebo přípravku na ochranu rostlin).

Základním patentem je patent, který chrání výrobek, definovaný výše, postup získávání výrobku nebo způsob použití výrobku a který je svým držitelem určen pro účely řízení o vydání osvědčení⁹.

Podmínky udělení osvědčení spočívají:

- v platnosti patentu v České republice
- přípravek obsahuje účinnou látku a je registrován jako léčivo, nebo jako přípravek na ochranu rostlin
- na látku nebylo uděleno osvědčení

Platnost osvědčení trvá maximálně 5 let od doby, kdy bylo vydáno. Majitel osvědčení má povinnost platit poplatky za udržení dle zákona 173/2002 Sb. o

⁸ SLOVÁKOVÁ, Zuzana. *Průmyslové vlastnictví*. 2., dopl. a rozš. vyd. Studijní texty (LexisNexis CZ). Praha: LexisNexis CZ, 2006, s 53. ISBN 80-86920-08-9.

⁹ SLOVÁKOVÁ, Zuzana. *Průmyslové vlastnictví*. 2., dopl. a rozš. vyd. Studijní texty (LexisNexis CZ). Praha: LexisNexis CZ, 2006, s 63. ISBN 80-86920-08-9.

poplaticích za udržování patentů a dodatkových ochranných osvědčení pro léčiva a pro přípravky na ochranu rostlin a o změně některých zákonů.

Osvědčení zaniká z důvodu: uplynutí doby, vzdáním se majitele, nezaplacením udržovacích poplatků, nemožnost uvádění přípravku na trh z důvodu zrušení, nebo zániku registrace.

Zrušení osvědčení je možné za předpokladu nesplnění zákonných podmínek; zániku základního patentu dříve než uplynutí jeho platnosti, nebo byl základní patent zrušen či omezen, že látka již není chráněna patentem.

Evropský patent a patentová přihláška

Na ÚPV je možné přihlásit patent k ochraně u Evropského patentního úřadu pomocí Evropské patentní přihlášky. Ta má stejné účinky pro Českou republiku jako národní patent a ochrana nastává ke dni zveřejnění v Evropském patentovém věstníku.

Zákaz dvojí ochrany spočívá v případě podání národní patentové přihlášky a zároveň i evropské. V případě udělení evropského patentu se zruší shodná ochrana národního patentu.

Ochrana biotechnologických vynálezů

Ochrana biotechnických vynálezů je právně zakotvena v zákoně č. 206/2000 Sb. o ochraně biotechnologických vynálezů a je provedena patentem. Přičemž v rámci ochrany a řízení před ÚPV se užije ustanovení zákona č. 527/1990 Sb. o vynálezech a zlepšovacích návrzích.

Ochrana patentem se užije dle zákona na biotechnické vynálezy, které pochází z biotechnického materiálu, který byl izolován z přirozeného prostředí nebo byl vyroben technickým postupem; nebo zvířat či rostlin, která není technicky omezená jen na určité plemeno nebo odrůdu a mikrobiologického či jiného technického postupu výrobku odlišného od rostlinné odrůdy nebo zvířecího plemene, které bylo získané takovým postupem.

Biologickým materiálem se rozumí materiál, který obsahuje genetickou informaci a dokáže se reprodukovat sám, nebo v biologickém systému.

Mikrobiologickým postupem se rozumí postup, který je prováděn nebo používán na mikrobiologickém materiálu.

Biologický způsob pěstování rostlin, nebo chov zvířat, se rozumí způsob, který je přírodním jevem reprodukce, jako je křížení a selekce.

Ochrana patentem není možná u vynálezů, které by byly v rozporu s dobrými mravy, klonování lidských bytostí, genetické úpravy zvířat, které jim mohou působit bezdůvodné utrpení, na lidské tělo, které se nachází v různých stádiích vzniku, nebo vývoje a odrůdy rostlin nebo plemena zvířat.

V přihlášce vynálezu při využití biotechnického materiálu uloží přihlašovatel biotechnologický materiál u uznávané ukládací instituce dle článku 7 Budapešťské smlouvy z 28. dubna 1977 o mezinárodním uznání uložení mikroorganismů k účelům patentového řízení.

Majitel patentu není oprávněn zakázat pohlavní nebo nepohlavní rozmnožování biologického materiálu, který je předmětem patentu, jestliže jeho uvedení na trh bylo učiněno jím samým nebo s jeho souhlasem (§7 zákona č. 206/2000 Sb.).

Užitné vzory

Užitný vzor slouží k ochraně nových a užitečných průmyslových vlastností před neoprávněným kopírováním a používáním. Podmínky k jeho získání jsou definované zákonem č. 478/1992 Sb. o užitných vzorech. Ochrana užitným vzorem je určena pro jednodušší technické řešení oproti vynálezům. Samotné řízení před udělením užitného vzoru ÚPV je značně rychlejší (řízení je založené na principu registrace, tzn, že ÚPV nezkoumá podmínky způsobilosti k ochraně) a trvá v řádech jednotek měsíců, oproti řízení na udělení patentu.

Užitným vzorem se rozumí: *Technická řešení, která jsou nová, přesahující rámec pouhé odborné dovednosti a jsou průmyslově využitelná (§1 zákona č.478/1992 Sb.).*

Zákon dále negativně vymezuje, co není technickými řešeními, jedná se o: *objevy, vědecké teorie a matematické metody; pouhé vnější úpravy výrobků; plány, pravidla a způsoby vykonávání duševní činnosti; programy počítačů a pouhé uvedení informace (§2 zákona č.478/1992 Sb.).* Dále definuje, že užitnými vzory není možné chránit: *technická řešení, která jsou v rozporu s obecnými zájmy, zejména se zásadami lidskosti a veřejné morálky; odrůdy rostlin a plemena zvířat, jakož i biologické reproduktivní materiály a způsoby výroby nebo pracovní činnosti (§3 zákona č.478/1992 Sb.).* Výše uvedené vymezení vychází z faktu, že jednotlivé vyjmenované výsledky lidské tvůrčí činnosti jsou již chráněny jinými právními předpisy.

Základní doba ochrany je stanovena na dobu 4 let, přičemž může být 2x prodloužena o 3 roky, maximální doba ochrany je 10 let. O prodloužení ochrany je možné požádat až v posledním roce ochrany. Na žádost původce (tvůrce) vydává ÚPV za předpokladu zákonem stanovených podmínek osvědčení o zápisu užitného vzoru, které je vedeno v rejstříku užitných vzorů.

Ochrana užitného vzoru se vztahuje na jakékoliv zneužití bez souhlasu majitele, které spočívá v neoprávněné výrobě, uvádění do oběhu, nebo jeho upotřebení. Majitel užitného vzoru může poskytnout licenci k užívání technického řešení, které je chráněno, nebo je může převést na jinou osobu.

Zánik užitého vzoru nastává po uplynutí doby platnosti, popřípadě se jej majitel vzdá písemnou formou k ÚPV.

Výmaz užitého vzoru z rejstříku vedeným ÚPV je možné provést na základě návrhu kohokoliv z následujících důvodů. Technické řešení není způsobilé z důvodu, že se nejedná o technické řešení, které je nové a přesahuje rámec pouhé odborné dovednosti a je průmyslově využitelné. Užité vzor má již udělenou patentovou ochranu na území České republiky, nebo je již chráněn užitém vzorem s dřívějším přednostním právem. Pokud objekt užitého vzoru přesahuje původní rámec přihlášky.

Odnětí ochrany na užité vzor, ÚPV odejme na základě rozhodnutí soudu z důvodu, že ochrana užitém vzorem osobě nepříslušela, nejednalo se o původce ani jeho právního nástupce. Návrh na odnětí může podat jen původce nebo jeho právní nástupce. ÚPV zapíše jako majitele užitého vzoru osobu, které náleží právo na ochranu, která jej podá do doby jednoho měsíce od nabití právní moci rozsudku.

Ochrana průmyslových vzorů

Průmyslový vzor, je právní ochrana dle zákona č. 207/2000 Sb., která se vztahuje na nový a originální vzhled výrobku. Do tohoto zákona byla implementována Směrnice Evropského parlamentu a Rady 98/71/ES ze dne 13. října o právní ochraně průmyslových vzorů. Průmyslové vzory se zaměřují na estetické a dekorativní prvky výrobku, jako jsou tvary, linie, barvy, struktury, materiály a ornamenty nebo jejich kombinace. Tyto prvky mohou být aplikovány na různé druhy výrobků, včetně spotřebního zboží, nábytku, oděvů, obalů, dopravních prostředků a mnoho dalších.

Průmyslový vzor je způsobilý ochrany za splnění dvou základních podmínek: je nový a má individuální povahu. Nový je průmyslový vzor, tehdy, nebyl-li přede dnem podání přihlášky nebo dnem vzniku práva přednosti zpřístupněn veřejnosti shodný průmyslový vzor, tedy takový, jehož znaky by se lišili pouze nepodstatně. Podmínka novosti není omezena pouze na území České republiky nebo jiného regionu, je chápána obecně, jako novost absolutní. Individuální povahu má průmyslový vzor v případě, že celkový dojem, který vyvolává u informovaného uživatele, se liší od celkového dojmu, který u takového uživatele vyvolává průmyslový vzor, který byl zpřístupněn veřejnosti přede dnem podání přihlášky nebo dnem vzniku práva přednosti¹⁰.

Základní doba ochrany průmyslového vzoru je stanovena na dobu 5 let od data podání přihlášky a zapsáním do rejstříku ÚPV, přičemž může být 4x prodloužena o 5 let. Maximální doba ochrany je 25 let od data podání přihlášky. O prodloužení ochrany je možné požádat vždy až v posledním roce ochrany. Přičemž platí povinnost uhrazení správního poplatku dle zákona č. 173/2002 Sb. V případě neuhrazení poplatku, není možné prodloužit ochranu. Při promeškání roční lhůty je možné zažádat o prodloužení ochrany do 6 měsíců, kdy měla být podána, přičemž správní poplatek dle zákona č. 173/2002 Sb. se zvedá na dvounásobek původní výše. V případě neuhrazení poplatku, zaniká ochrana průmyslového vzoru ke dni, kdy měla být žádost podána.

¹⁰ POPELKOVÁ, Věra. *Nehmotné statky*. Druhé přepracované vydání. Praha: Policejní akademie České republiky v Praze, 2019 s. 106. ISBN 978-80-7251-502-8.

Právo k průmyslovému vzoru náleží původci, či jeho právnímu nástupci.

Není možné poskytnout právní ochranu průmyslového vzoru, pokud by byl v rozporu se zásadami veřejného pořádku nebo dobrými mravy, nebo byl již v České republice zapsán shodný průmyslový vzor s dřívějším právem přednosti.

Zaměstnanecký průmyslový vzor, pokud jej vytvořil zaměstnanec podniku (původce), přechází právo na průmyslový vzor zaměstnavateli (zadavateli), není-li stanoveno jinak. Tvůrce průmyslového vzoru je zde označen jako původce a zaměstnavatel jako zadavatel. Původce má povinnost vyrozumět neprodleně, písemně zaměstnavatele a předat mu potřebné doklady. Pokud zaměstnavatel do třech měsíců od vyrozumění neuplatní své právo na průmyslový vzor, přechází zpět na původce. Obě zúčastněné strany mají zákonem uloženou povinnost mlčenlivosti ke třetím osobám. Přičemž zadavatel má tuto lhůtu prodlouženou o měsíc kdy na zaměstnance, který vytvořil průmyslový vzor, přešlo právo původce. *Původce, který vytvořil průmyslový vzor v pracovním poměru, na nějž zadavatel uplatnil nárok, má vůči zadavateli právo na přiměřenou odměnu (§13/4 zákona č.207/2000 Sb.).*

Zápis průmyslového vzoru poskytuje jeho vlastníku výlučné právo užívat průmyslový vzor, bránit třetím osobám užívat jej bez jeho souhlasu, poskytnout souhlas s užíváním průmyslového vzoru jiným osobám nebo na ně právo na průmyslový vzor přenést. *Užíváním průmyslového vzoru se rozumí zejména výroba, nabízení, uvedení na trh, dovoz, vývoz, nebo užívání výrobku, ve kterém je tento průmyslový vzor ztělesněn nebo na kterém je aplikován, nebo skladování takového výrobku k uvedeným účelům (§19/1 zákon č.207/2000 Sb.).*

Omezení práv k průmyslovému vzoru se vztahují na třetí osoby, které tak činí pro neobchodní účely, experimentální účely, nebo reprodukce za účelem citace či výuky. Za podmínky dodržení poctivé obchodní praxe a uvedení zdroje. Dále pak zařízení lodí a letadel, přechodně zdržujících se v České republice, dovoz náhradních dílů a příslušenství na těchto prostředcích a uskutečnění oprav těchto prostředků.

Odnětí ochrany průmyslového vzoru je možné za předpokladu, že původnímu vlastníku nepříslušelo na základě rozhodnutí soudu. Které podala na ÚPV

oprávněná osoba (vlastník), k tomu může oprávněná osoba podat návrh na přepis vlastníka průmyslového vzoru. V případě, že nový vlastník nepodá návrh na přepis vlastníka, ÚPV z moci úřední provede výmaz průmyslového vzoru z rejstříku.

ÚPV provede výmaz z rejstříku za předpokladu, že průmyslový vzor neodpovídá pojmu uvedeném v §2, nesplňuje požadavky dle § 3-8, vlastník na něj nemá právo dle §12 zákona č. 207/2000 Sb.; průmyslový vzor je přihlášen nebo chráněn účinky v České republice jako starší průmyslový vzor, ale byl zveřejněn po dni vzniku přednostního práva napadeného vzoru; je použito označení, které před vznikem práva přednosti, poskytuje vlastníku průmyslového práva jej zakázat; průmyslový vzor neoprávněně užívá díla chráněného autorským zákonem; zneužívá-li průmyslový vzor některý z prvků, které jsou uvedeny v článku 6 ter Pařížské úmluvy na ochranu průmyslového vlastnictví ze dne 20. března 1883, nebo jiných symbolů jako jsou vlajky a erby. Návrh na výmaz přísluší dotčené osobě, které vznikla újma na právech.

Zánik průmyslového vzoru nastává uplynutím doby ochrany, vzdáním se vlastníkem průmyslového vzoru (vyznačuje se v rejstříku).

Převod práv k průmyslovému vzoru se provádí písemnou formou. Průmyslový vzor může být vlastníkem zastaven, zástava vzniká až zápisem do rejstříku. A může být předmětem výkonu rozhodnutí.

Vlastník průmyslového vzoru může udělit souhlas (licenci) k výlučnému, či nevýlučnému užití.

Ochranná známka

Ochrana výrobků pomocí ochranné známky upravuje zákon č. 441/2003 Sb., který implementuje i příslušné předpisy Evropské unie jako je směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/2436 ze dne 16. prosince, kterou se se sblíží právní předpisy členských států o ochranných známkách. Zákon stanoví, že lze chránit jakékoliv označení, jako jsou slova, písmena, číslice, barvy, kresby, tvar nebo obal výrobku, nebo zvuky. To má za úkol jednoznačně odlišit od sebe služby či výrobky. Jedná se o ochranu, která má značný ekonomický význam pro výrobce, který jím chrání kvalitu výrobku nebo služby. Ochranná známka musí být vyjádřitelná dle přílohy č.1 zákona.

V rámci České republiky jsou právně chráněny ochranné známky, které jsou zapsané v rejstříku ochranných známek u ÚPV, jedná se o tzv „národní ochranné známky“. Ochranné známky s účinky pro ČR, které jsou vedené u mezinárodního úřadu světového duševního vlastnictví (WIPO), jedná se o tzv „mezinárodní ochranné známky“. Ochranné známky Evropské unie, které jsou zapsané v rejstříku EUIPO (Úřad Evropské unie pro duševní vlastnictví). A tzv „všeobecné ochranné známky“, které jsou registrovány u WTO (světová obchodní organizace) na základě Pařížské úmluvy na ochranu průmyslového vlastnictví.

Přihláška k ochranné známce se provádí zápisem u ÚPV, kde má přihlašovatel povinnost uhradit správní poplatek do 1 měsíce ode dne přijetí přihlášky. Zápis ochranné známky provede ÚPV po provedení formálního a věcného průzkumu za předpokladu, že, vyhovuje zákonným požadavkům vydá jeho vlastníku osvědčení o zápisu ochranné známky do rejstříku. Dnem zapsání do rejstříku nastávají účinky ochrany ochranné známky.

Zákonné důvody pro zamítnutí ochrany známkou jsou taxativně vymezeny v §4, jedná se o označení:

- výrobku nebo služby, které nelze odlišit od jiných
- které nemá rozlišovací způsobilost
- které je tvořeno údaji sloužící v obchodě, nebo označení druhu
- které se stalo obvyklým v běžném jazyce
- které je tvořeno výlučně tvarem nebo jinou vlastností

- je rozporu s veřejným pořádkem, nebo dobrými mravy
- které by mohlo vyvolat mylný dojem v povaze, jakosti nebo zeměpisném původu
- obsahuje, nebo napodobuje v podstatných prvcích název starší chráněné odrůdy rostlin
- které obsahuje chráněné označení dle 6ter Pařížské úmluvy z roku 1883, k němuž nebyl dán souhlas oprávněnými orgány
- které obsahuje jiné znaky, než uvedené v 6ter Pařížské úmluvy z roku 1883, pokud je užití ve veřejném zájmu
- které obsahuje znaky vysoké symbolické hodnoty, zvláště náboženské
- jeho užívání by bylo v rozporu s právními předpisy ČR, EU, nebo plynoucí z mezinárodních smluv

Dále zákon uvádí v §7 výčet námitek, pro které není možno ochrannou známku zapsat, jedná se o:

- Starší ochrannou známku, která je shodná či podobná s přihlašovanou
- Možnost záměny nové se starší ochrannou známkou ze strany veřejnosti
- Starší ochranná známka má dobré jméno v ČR nebo EU, která je shodná nebo podobná s přihlašovanou a ta by dobrého jména zneužila
- Vlastníkem ochranné známky, kdy přihlášku podal jeho zástupce na své vlastní jméno, bez souhlasu vlastníka
- Uživateli nezapsaného označení nebo jiného označení používaného v obchodním styku, který den před podáním přihlášky nabyt práva k tomuto označení
- Fyzická osoba, která by mohla být dotčena a její právo na ochranu osobnosti, jméno, právo vlastní podoby a projevu osobní povahy
- Osoba, které přísluší práva k autorskému dílu, které by mohlo být přihlašovaným označením dotčeno
- Vlastníka jiného staršího práva z jiného průmyslového vlastnictví, které by mohla být užíváním přihlašovaného označení dotčena

Délka platnosti ochranné známky po přihlášení u ÚPV je 10 let, přičemž je zde dána možnost prodloužit platnost vždy o dalších 10 let. Nejdříve však 12 měsíců před uplynutím lhůty a nejpozději v den skončení platnosti ochrany. ÚPV nejpozději 6 měsíců před ukončením doby platnosti ochranné známky má

povinnost vlastníka upozornit na končící platnost. Avšak v případě nesplnění této povinnosti neplynou pro ÚPV žádné sankce a ani nemá vliv na dobu platnosti ochranné známky. V případě promeškání této lhůty zákon uvádí dodatečnou lhůtu, kterou je možné využít, a to v době do 6 měsíců od uplynutí původní lhůty.

Vlastník ochranné známky má výlučné právo užívat ochrannou známku ve spojení s výrobky nebo službami, pro něž je chráněna. Své právo prokazuje vlastník zapsané ochranné známky výpisem z rejstříku, popřípadě osvědčením o zápisu. Vlastník ochranné známky je oprávněn používat spolu s ochrannou známkou značku ® (§8/1 zákona č.441/2003 Sb.).

Vlastník má právo udělit licenci třetí osobě, která se uvede v rejstříku. Ochranná známka může být převedena na jinou osobu na základě písemné smlouvy a jejím zápisem do rejstříku u ÚPV. *Ochranná známka může být předmětem zástavního práva, popřípadě jiného věcného práva, předmětem výkonu rozhodnutí či exekuce (§17 zákona č.441/2003 Sb.).*

V případě, že vlastník ochrannou známku neuvádí déle než 5 let, zruší ji ÚPV na návrh třetí osoby. Stejně tak se může vlastník práv k ochranné známce u ÚPV vzdát se práv prohlášením, přičemž toto prohlášení nelze vzít zpět.

Kolektivní ochranná známka je určena k rozlišení výrobků a služeb pocházejících od členů či společníků právnické osoby nebo účastníků sdružení, od výrobků a služeb jiných osob¹¹. Tyto osoby mají výlučné právo užívat kolektivní ochrannou známku. Zákon zde nepřipouští právo licence. V rejstříku ÚPV jsou zapsáni všichni členové či společníci daného vlastníka kolektivní ochranné známky.

Při zrušení kolektivní ochranné známky se postupuje obdobně jako u ochranné známky, kdy je výčet uveden v § 40 o následující: nepřijetí opatření vlastníkem proti neslučitelnému užití se smlouvou, změna smlouvy byla do rejstříku zapsána v rozporu se zákonem, užití kolektivní ochranné známky mohlo vyvolávat mylný dojem veřejnosti.

¹¹ SLOVÁKOVÁ, Zuzana. *Průmyslové vlastnictví*. 2., dopl. a rozš. vyd. Studijní texty (LexisNexis CZ). Praha: LexisNexis CZ, 2006, s 152. ISBN 80-86920-08-9.

Certifikační ochranná známka: tato známka musí být jako certifikační označena již při podání přihlášky. Musí být způsobilá rozlišovat výrobky nebo služby, které vlastník certifikoval pro materiál, způsob výroby nebo způsob poskytování služeb, pro kvalitu, přesnost nebo jiné vlastnosti od výrobků nebo služeb, které takto certifikované nejsou¹². *Náležitosti pravidel pro používání certifikační ochranné známky jsou uvedeny v příloze č.2 k tomuto zákonu (§40b zákona č.441/2003 Sb.).*

ÚPV zamítne přihlášku z důvodů uvedených v § 4 zákona (viz str. 25), nebo z důvodu uvedených v § 40a, tím že nesplňuje požadavky pro materiál, způsob výroby, poskytování služeb, kvalitu, přesnost, nebo jiné vlastnosti, nebo pro rozpor s dobrými mravy či ochraně veřejnému pořádku při užívání, popřípadě by vedla k mylné domněnce o jejím významu.

Za předpokladu splnění podmínek ÚPV zapíše vlastníku do rejstříku certifikační ochrannou známku.

Při zrušení certifikační ochranné známky se postupuje obdobně jako u kolektivní ochranné známky.

Ochranná známka Evropské unie

Ochranná známka Evropské unie spočívá ve vydání ochranné známky s účinky pro země Evropské unie, která je vydána na základě Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/2424 ze dne 16. prosince 2015, kterým se mění nařízení Rady (ES) č. 207/2009 o ochranné známce Společenství a nařízení Komise (ES) č. 2868/95, kterým se provádí nařízení Rady (ES) č. 40/94 o ochranné známce Společenství, a zrušuje nařízení Komise (ES) č. 2869/95 o poplatcích placených Úřadu pro harmonizaci ve vnitřním trhu (ochranné známky a vzory). O Ochrannou známku Evropské unie může žadatel přihlásit k ochraně pomocí přihlášení u EUIPO.

¹² POPELKOVÁ, Věra. *Nehmotné statky*. Druhé přepracované vydání. Praha: Policejní akademie České republiky v Praze, 2019, s 118. ISBN 978-80-7251-502-8.

Ochrana topografií polovodičových výrobků

Právní úprava je obsažena v zákon č. 529/1991 Sb. o ochraně topografií polovodičových výrobků. Ochrana je udělována na topografie polovodičových výrobků, které se běžně nevyskytují v průmyslu. Ochrana se nevztahuje na výrobní technologii a na informace uložené ve výrobku. Topografie polovodičových výrobků má klíčovou roli rozvoji elektronických zařízení a značný potenciál a široké uplatnění u výrobků výpočetní techniky, chytrých a nositelných zařízení elektrických spotřebičů včetně dopravních prostředků.

Polovodičovým výrobkem je zde myšlen integrovaný obvod používaný v elektronice s požadovanou funkcí základním řešením rozmístění obvodových prvků v objemu integrovaného obvodu a jejich propojení¹³. *Polovodičovým výrobkem se rozumí konečná nebo mezitímní forma mikroelektronického výrobku, který je určen k plnění elektronické funkce a který se skládá ze základního tělesa obsahujícího vrstvu polovodičového materiálu a opatřeného alespoň jednou vrstvou vodivého, izolačního nebo polovodičového materiálu v předem daném uspořádání (§2/2 zákona č. 529/1991 Sb.).*

Ochrana se uděluje na základě podané přihlášky přihlašovatele (původce nebo právní nástupce) na ÚPV, za splnění zákonných požadavků. Pokud byla topografie vytvořena v rámci zadání v zaměstnání, právo na ochranu přísluší zaměstnavateli, nebo zadavateli, pokud není smlouvou stanoveno jinak. Ochrana je udělována na dobu 10. let od konce kalendářního roku, ve kterém ochrana topografie vznikla, za podmínek neskrytého obchodního využití a řádného přihlášení u ÚPV ve lhůtě 2 let od tohoto využití. Nebo ke dni náležitého přihlášení u ÚPV za podmínky, že nebyla dříve obchodně využita nebo byla využita jen skrytě.

Právo na ochranu topografie zaniká po 15. letech od vytvoření, a to z důvodu, že byla používána jen skrytě, nebo nebyla přihlášena u ÚPV.

Ochrana se nevztahuje na neobchodní činnost, reprodukce z důvodu analýzy, výzkumu, vývoje nebo vzdělávání.

¹³ *Topografie polovodičových výrobků*. Online. Www.byznys.hw.cz. 2019. Dostupné z: <https://byznys.hw.cz/topografie-polovodicovych-vyrobku>. [cit. 2023-11-24]

Ochrana je udělena proti neoprávněnému kopírování, výrobě, nebo obchodnímu využití jejího zobrazení či dovozem.

Majitel topografie je oprávněn udělit licenci k topografii jiné osobě za účelem jejího obchodního využití.

Výmaz topografie z rejstříku ÚPV je možný na návrh kohokoli z důvodu: nezpůsobilosti k ochraně dle zákona, byla-li přihláška podána mimo zákonnou lhůtu, nebyl-li přihlašovatel nebo majitel osobou oprávněnou k ochraně, nebo pokud dodané podklady k přihlášce neodpovídají skutečnosti.

Odnětí ochrany je možné po vydání rozsudku soudu, že majiteli toto právo nepříslušelo. Návrh může podat jen osoba, které takové právo přísluší. Není-li podán návrh na přepis vlastnických práv, provede ÚPV výmaz topografie z rejstříku, který vede.

Ochrana práv k odrůdám rostlin

Ochranu práv k odrůdám rostlin upravuje zákon č. 408/2000 Sb. o ochraně práv k odrůdám rostlin, který implementuje i příslušné předpisy Evropské unie jako je Nařízení Rady (ES) č.2100/94 a směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2004/48/ES ze dne 29. dubna 2004 o dodržování práv duševního vlastnictví.

Odrůdou se zde rozumí odrůda rostlin uvedená mezinárodní úmluvě na ochranu nových odrůd rostlin, která je uvedena ve sdělení Ministerstva zahraničních věcí č. 109/2004 Sb. m.s.

Podmínky ochrany práv jsou dány v §3/2, jedná se o podmínku novosti, odlišnosti, uniformity a stálosti. Práva a povinnosti ochranných práv k odrůdám rostlin, stejně jako šlechtitelské osvědčení vydává Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský na základě zákona č. 147/2002 Sb.

Novost odrůdy je stanovena, že nebyl v zákoně stanovené lhůtě materiál ze sklizně úrody, nebo rozmnožovací materiál poskytnut jiným osobám ke dni podání žádosti.

Odlišnost odrůdy je dána zřetelným odlišením od jiných odrůd, které jsou obecně známy v den podání žádosti.

Uniformita je stanovena zákonem č. 219/2003 Sb. *Odrůda se považuje za uniformní, jestliže je dostatečně jednotná v projevu znaků, které se zahrnují do zkoušení odlišnosti, jakož i znaků používaných k popisu odrůdy, s výhradou odchylek, které lze oprávněně očekávat v důsledku zvláštností jejího rozmnožování (§26/4 zákon č.213/2003 Sb. o uvádění do oběhu osiva a sadby pěstovaných rostlin).*

Stálost odrůdy je stanovena zákonem č. 219/2003 Sb. *Odrůda se považuje za stálou, jestliže v projevu znaků zahrnutých do zkoušení odlišnosti, jakož i ve znacích používaných k popisu odrůdy zůstává beze změny po opakovaném množení, nebo v případě zvláštního rozmnožovacího cyklu na konci každého takového cyklu (§26/5 zákon č.213/2003 Sb. o uvádění do oběhu osiva a sadby pěstovaných rostlin).*

Název odrůdy musí splňovat stanovené podmínky zákonem. V ČR se použije pro stejnou odrůdu shodný název, který se užívá v jiném členském státu Unie.

Ochrana práv k odrůdám rostlin se uděluje šlechtitelským osvědčením, který vydává Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský na dobu 25 let. Na dobu 30 let se udělují ochranná práva na odrůdy dřevin, chmele, vinné révy a brambor. Šlechtitel má výlučné právo k využívání chráněné odrůdy, popřípadě převést práva k chráněné odrůdě na jinou osobu, nebo udělit licenci za účelem: výroby nebo množení, úpravy za účelem množení, nabízení k prodeji, prodej nebo jiné uvádění do oběhu, uvedení na trh do členských států a vývoz do třetích zemí, uvedení na trh z členských států a dovoz ze třetích zemí, skladování pro účely, které byly uvedeny.

Licence i převod práv k ochraně práv k odrůdám rostlin je možné provést na základě písemné smlouvy.

Po celou dobu ochrany má šlechtitel povinnost hradit udržovací poplatky, který je stanoven zákonem. Udržovací poplatky se hradí Ústřednímu kontrolnímu a zkušebnímu ústavu zemědělskému za každý rok ode dne udělení ochrany a jsou příjmem státního rozpočtu.

Zánik práv nastává: uplynutím doby ochrany, neuhrazení udržovacího poplatku nebo vzdání se práv.

Zrušení práv nastává za předpokladu, že odrůda již nesplňuje podmínky uniformity a stálosti. Nebo vyjde dodatečně najevo, že v době vydání osvědčení nebyly splněny podmínky vydání ochrany.

Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský

Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský dále jen „Ústav“ se sídlem v Brně je správním úřadem, který je podřízen Ministerstvu zemědělství České republiky a jeho činnost upravuje zákon č. 147/2002 Sb. o Ústředním kontrolním a zkušebním ústavu zemědělském a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o Ústředním kontrolním a zkušebním ústavu zemědělském). Ústav je správním orgánem, který vykonává zkušební a odborné úkony a dozorové a kontrolní činnosti mimo jiné v oblasti ochrany práv k odrůdám rostlin dle zákona č. 408/2000 Sb. o ochraně práv k odrůdám rostlin a vede Věstník.

Ochrana označení původu a zeměpisných označení

Ochranu označení původu a zeměpisných označení upravuje zákon č. 452/2001 Sb. o ochraně označení původu a zeměpisného označení, který je proveden vyhláškou ministerstva zemědělství č. 243/2002Sb. Jedná se o výrobky, které jsou vyráběny tradiční a neměnnou metodou. Na kvalitě výrobku se projevuje tradice výroby a lokálních surovin, kde je jasně stanovená technologie výroby a složení. Zeměpisná označení, stejně jako označení původu, chrání název určitého území používaný k označení určitého zboží. Na rozdíl od označení původu, kde je možné ochranu poskytnout jen v případech, že zboží vykazuje kvalitu nebo vlastnosti dané výlučně nebo převážně specifickým zeměpisným prostředím. Pro poskytnutí ochrany zeměpisným označením postačí, že kvalitu či jiné vlastnosti zboží lze přičíst jeho zeměpisnému původu¹⁴.

Jedná se například o výrobky jako je, Pardubický perník, který má tradici od 16. století a může být distribuován pod tímto označením jen ten perník, který byl vyroben předepsaným postupem v katastrálním území města Pardubice. *Zapsané označení původu je oprávněn užívat, zejména umísťovat na zboží, jehož se označení původu týká, každý, kdo vyrábí, zpracovává a připravuje zboží s odpovídající kvalitou či vlastnostmi na vymezeném území. Na zapsané označení původu nelze poskytovat licenci (§8 zákona č. 452/2001 Sb.).* Z uvedeného plyne, že je zde kladen důraz na ochranu spotřebitele a kvalitu daného výrobku.

Doba ochrany je časově neomezená a účinky vznikají dnem zápisu do rejstříku, který vede Úřad průmyslového vlastnictví.

Není možné zapsat: název, který označuje místo, ze kterého pochází, ale může být považováno, že pochází z jiného místa. U označení původu ani zeměpisné označení, nemůže být zapsán obecný údaj do rejstříku, bez ohledu na skutečnost, že pochází z daného místa. Označení původu, nebo zeměpisného označení nemůže být stejné pro jeden druh zboží či výrobku, který je již chráněn označením původu nebo zeměpisného označení, nebo ochrannou známkou, či názvem

¹⁴ SLOVÁKOVÁ, Zuzana. *Průmyslové vlastnictví*. 2., dopl. a rozš. vyd. Studijní texty (LexisNexis CZ). Praha: LexisNexis CZ, 2006, s 175-176. ISBN 80-86920-08-9.

rostliny, nebo plemene zvířete. To by mohlo vést k mylné informaci o skutečném původu.

Ochrana je poskytnuta na přímé, či nepřímé obchodní využití označení zboží, na které se ochrana nevztahuje, jakémukoliv zneužití, napodobení i když je původ zboží uveden a doplněn výrazy jako: „druh, typ, metoda a další“. Lživý nebo klamavý údaj o zeměpisném původu nebo vlastnostech, a jakákoliv jiná jednání, která by mohla vyvolat mylný dojem o původu zboží.

Zrušení označení původu a zeměpisného označení je možné na návrh kontrolního orgánu, jakékoliv zúčastněné osoby, nebo z vlastního podnětu. Za předpokladu, že zboží od počátku nesplňovalo podmínky dané zákonem, dodatečně odpadly podmínky stanovené pro zápis, označení původu bylo zapsáno pro výrobky, nesplňující požadavky dle kontrolního orgánu.

Označení původu a zeměpisná označení Evropské unie

Označení původu a zeměpisná označení unie mají právní ochranu v rámci Evropské unie a ve třetích zemích před jejich zneužitím nebo napodobením. Označení původu je možné přidělit i na produkty, které nepocházejí z Evropské unie. Za předpokladu, že byla mezi Evropskou unií a danou zemí uzavřena vzájemná dvoustranná nebo regionální dohoda na ochranu.

Mezinárodní ochrana a ochrana označení v rámci Evropské unie: Vedle ochrany poskytované pro území České republiky je možné rovněž požádat o ochranu mezinárodní (mezinárodní zápis označení původu podle Lisabonské dohody na ochranu označení původu a o jejich mezinárodním zápisu z roku 1958) nebo ochranu v rámci Evropské unie. V obou případech lze žádost podat prostřednictvím Úřadu. Účinky takovýchto označení jsou v České republice stejné, jako označení chráněná podle zákona č. 452/2001 Sb.¹⁵.

¹⁵ POPELKOVÁ, Věra. *Nehmotné statky*. Druhé přepracované vydání. Praha: Policejní akademie České republiky v Praze, 2019, s 126. ISBN 978-80-7251-502-8.

Státní zemědělská a potravinářská inspekce

Byla zřízena na základě zákona č. 146/2002 Sb. o státní zemědělské a potravinářské inspekci. Jedná se o správní úřad, který mimo jiné kontroluje v rámci stanovených kompetencí, zdali nedochází k porušování práva osob, kterým byla přiznána ochrana označení původu nebo zeměpisného označení.

Státní zemědělská a potravinářská inspekce při výkonu svých oprávnění spolupracuje s ostatními kontrolními orgány státu jako je Česká obchodní inspekce (ČOI) a Celní správa České republiky.

Ochrana duševního a průmyslového vlastnictví a vymáhání práv

Ochranou průmyslového vlastnictví se zabývá zákon č. 221/2006 Sb. o vymáhání práv z průmyslového vlastnictví a vymáháním průmyslových práv. Tento zákon implementuje předpisy Evropské unie jako je Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/48/ES ze dne 29. dubna 2004 o vymáhání práv duševního vlastnictví a Směrnici Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/943 ze dne 8. června 2016 o ochraně nezveřejněného know-how a obchodních informací (obchodního tajemství) před jejich neoprávněným získáním, využitím a zpřístupněním. Pomocí soukromoprávní žaloby podané u Městského soudu v Praze je možné domoci se práva oprávněného vlastníka, nebo majitele práva dle následujících zákonů:

Zákon č. 527/1990 Sb. o vynálezech a zlepšovacích návrzích

Zákon č. 529/1991 Sb. o ochraně topografií polovodičových výrobků

Zákon č. 478/1992 Sb. o užitných vzorech

Zákon č. 207/2000 Sb. o ochraně průmyslových vzorů

Zákon č. 452/2001 Sb. o ochraně zeměpisného označení původu a zeměpisných označení

Zákon č. 441/2003 Sb. o ochranných známkách

Zákon č. 89/2012 Sb. občanský zákoník

Městský soud v Praze:

Rozhoduje jako soud prvního stupně ve sporech o nárocích vycházejících z průmyslového vlastnictví, o nárocích z ohrožení a porušení práv z průmyslového vlastnictví a o nárocích na vydání bezdůvodného obohacení získaného na úkor toho, komu svědčí práva z průmyslového vlastnictví, a o nárocích podle části první tohoto zákona

Rozhoduje v České republice jako soud prvního stupně pro ochranné známky Společenství podle čl. 92 Nařízení Rady Evropských společenství podle nařízení Rady č. 40/1994 ze dne 20. prosince 1993 o ochranné známce Společenství

Rozhoduje v České republice jako soud prvního stupně pro (průmyslové) vzory Společenství podle nařízení Rady (ES) č. 6 /2002 ze dne 12 prosince 2001 o (průmyslových) vzorech Společenství

Přezkoumává pravomocná správní rozhodnutí Úřadu průmyslového vlastnictví podle zvláštního právního předpisu (zákon č. 150/2002 Sb. soudní řád správní) (§6/1 zákona č. 221/2006 Sb.).

Oprávněný vlastník, nebo uživatel licence se souhlasem vlastníka se může v předešlých případech dožadovat u soudu o vydání rozsudku o stažení výrobku z trhu nebo trvalým odstraněním či zničením výrobku, popřípadě stažením či trvalým odstraněním nebo zničením materiálů, nástrojů a zařízení, které bylo určeno pro činnost ohrožující nebo porušující právo.

Veřejnoprávní ochrana je možná v rovině nižší intenzity porušení speciálního zákona spácháním přestupku, u kterého se subsidiárně použije obecného ustanovení zákona č. 250/2016 Sb. o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich. Jedná se o přestupky spáchané porušením ustanovením následujících zákonů:

§74a zákona č. 527/1990 Sb. o vynálezech a zlepšovacích návrzích, stanoví, že se jej může dopustit jak právnická, tak i fyzická nebo podnikající osoba, která neoprávněně využívá vynález chráněný patentem.

§17a zákona č. 529/1990 Sb. o ochraně topografií polovodičových výrobků, stanoví, že se jej může dopustit jak právnická, tak i fyzická nebo podnikající osoba, která neoprávněně využívá chráněnou topografii.

§20a zákona č. 478/1992 Sb. o užitných vzorech, stanoví, že se jej může dopustit jak právnická, tak i fyzická nebo podnikající osoba, která neoprávněně využívá technické řešení chráněné užitným vzorem.

§45a zákona č. 207/2000 Sb. o ochraně průmyslových vzorů, stanoví, že se jej může dopustit jak právnická, tak i fyzická nebo podnikající osoba, která neoprávněně užívá průmyslový vzor.

§51a zákona č. 441/2003 Sb. o ochranných známkách, stanoví, že se jej může dopustit jak právnická, tak i fyzická nebo podnikající osoba, která neoprávněně využívá ochrannou známku.

Za výše uvedená porušení zákona hrozí pokuta do výše 250000 Kč, popřípadě zákaz činnosti, přičemž u právnické či fyzické osoby podnikající je možné uložit i správní trest dle § 50 zákona č. 250/2016 Sb. a to zveřejnění rozhodnutí o

přestupku. Tyto přestupky projednávají obecní úřady s rozšířenou působností, nelze je projednat příkazem na místě.

§22 zákona č. 408/2000 Sb. o ochraně práv k odrůdám rostlin, stanoví, že se jej může dopustit pěstitel či zpracovatel, který nesplní podmínky dané zákonem. Za tyto porušení hrozí pokuta do výše 500000 Kč. Tyto přestupky projednává Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský.

Dále je možné dopustit se přestupku proti zákonu č. 634/1992 Sb. o ochraně spotřebitele, který stanoví v § 24 odst. 7 písm. e zákaz nabídky, prodeje a skladování výrobků, které porušují práva duševního vlastnictví, jež neoprávněně užívají označení dle zvláštního právního předpisu. Konkrétně zákona č. 441/2003 Sb. o ochranných známkách. Za toto porušení hrozí prodávající osobě pokuta v maximální výši 5000000 Kč.

Poslední z veřejnoprávní ochrany v oblasti ochrany průmyslového vlastnictví je trestně právní ochrana, která je dána zákonem č. 40/2009 Sb. (trestní zákoník). Ta se uskutečňuje podáním ve smyslu §59 zákona č. 141/1961 Sb. trestní řád u orgánu činného v trestním řízení. Jedná se o trestné činy proti průmyslovým právům a proti autorskému právu, které jsou uvedené v Hlavě VI, díl 4 zákona č. 40/2009 Sb., jedná se o:

§268 Porušení práv k ochranné známce a jiným označením

§269 Porušení chráněných průmyslových práv

§270 Porušení autorského práva, práv souvisejících s právem autorským a práv k databázi

§271 Padělání a napodobení díla výtvarného umění

Popřípadě

§230 Neoprávněný přístup k počítačovému systému a neoprávněný zásah do počítačového systému nebo nosiče informací

§248 Porušení předpisů o pravidlech hospodářské soutěže

V souvislosti s výše uvedeným výčtem trestných činů není vyloučen souběh jiných skutkových podstat trestných činů uvedených v zákoně č. 40/2009 Sb.

Celní správa České republiky, dále jen „celní správa“ má dle zákona č. 17/2012 Sb. o Celní správě České republiky postavení ozbrojeného bezpečnostní sboru, který je podřízen Ministerstvu financí České republiky. Celní správa jako výkonný kontrolní orgán disponuje oprávněním k využití padělků pro humanitární účely, nebo k jejich zničení na základě zákona č. 355/2014 Sb. o působnosti orgánů Celní správy České republiky v souvislosti s vymáháním práv duševního vlastnictví spočívající v dozoru nad dodržováním povinností a zákazů v souvislosti s vymáháním práv duševního vlastnictví.

Tento zákon zakazuje nakládat se zbožím, které porušuje právo duševního vlastnictví. *Nakládáním se zbožím se pro účely tohoto zákona rozumí zejména výroba, zpracování, doprava, přeprava, skladování, prodej nebo jiný převod, nabízení, dovoz, vývoz, uvádění na trh, převzetí, užití nebo držení tohoto zboží, pokud k tomuto nakládání nedochází pro osobní potřebu fyzické osoby na vnitrostátním trhu (§ 5/2 zákona č. 355/20014 Sb.)*

Opatřením na vnitrostátním trhu se rozumí zadržení zboží celní správou, které se nachází na vnitrostátním trhu. Opatření se nevztahuje na zboží, které bylo vyhotoveno výrobcem nad rámec ujednaného množství s držitelem práva duševního vlastnictví, popřípadě s jeho souhlasem.

Podání žádosti k přijetí opatření na vnitrostátním trhu celní správou je oprávněna osoba, která může vymáhat právo duševního vlastnictví dle zákona, který upravuje vymáhání práv. Za podmínky, že osoba, která tak učinila sdělila skutečnosti, které umožní přijetí opatření, žádost se prokazatelně vztahuje k vymahatelnému právu duševního vlastnictví v České republice a tato osoba je bez dlužná.

Celní úřad přijímá rozhodnutím pro vnitrostátní trh opatřením na dobu nejdéle 1 roku, které může být prodlouženo opakovaně na dobu nejvýše o 1 rok.

Zrušení opatření pro vnitřní trh je možné na návrh držitele, nebo ex officio za podmínky:

- Nezajištění podmínek pro vydání rozhodnutí pro vnitřní trh
- Nebyly splněny podmínky pro vydání rozhodnutí pro vnitřní trh
- Opakované nesplnění oznamovací povinnosti ze strany držitele rozhodnutí pro vnitřní trh

- Nesplnění povinností ze strany držitele rozhodnutí pro vnitřní trh navrátit celnímu úřadu, či prokázat zničení nebo poškození poskytnutých vzorků
- Opakované nesplnění povinností ze strany držitele rozhodnutí pro vnitřní trh k úhradě nákladů
- Opakovaně bez závažného důvodu nepodal držitel rozhodnutí pro vnitřní trh návrh k soudu ohledně určení porušení práv k duševnímu vlastnictví

Celní úřad je oprávněn zadržet zboží na vnitrostátním trhu, kterého je podezření z porušení práva duševního vlastnictví, nebo se lze důvodně předpokládat, že je s ním nakládáno jinak než k humanitárním účelům. Celní úřad má povinnost sepsat protokol o zadržení zboží.

Celní úřad je oprávněn rozhodnout o uložení zadrženého zboží u osoby u které bylo zadrženo, za podmínky že jej tato osoba nesmí zničit nebo s ním nakládat, je oprávněna jen k držení, nebo skladování. Za předpokladu, že nebylo rozhodnuto o ponechání zadrženého zboží osobě, uskladní a přepraví jej celní úřad na náklady této osoby. Není-li tato zjištěna činí se tak náklady držitele rozhodnutí pro vnitřní trh.

Celní úřad je oprávněn odebírat vzorky zadrženého zboží, které na žádost poskytne držiteli rozhodnutí pro vnitrostátní trh z důvodu rozboru. Po provedení rozboru je držitel povinen zboží vrátit celnímu úřadu, nebo musí doložit jeho zničení či poškození, které znemožňuje jeho vrácení.

Zjednodušené řízení o zničení zboží spočívá ve zničení zboží, které je podezřelé z porušení práva duševního vlastnictví ve lhůtě do 10 pracovních dnů, či u zboží podléhajícího zkáze do 3 pracovních dnů. A to se souhlasem osoby, která je držitel rozhodnutí pro vnitřní trh, nebo osoby u které bylo zboží zadrženo. Zboží může být zničeno i za předpokladu, že k tomu nedala uvedená osoba souhlas, pokud se ve stanovené nevyjádřila, nebo není známá. Při souhlasu se zničením zboží, není možné vzít tento souhlas zpět. Nad zničením zboží dohlíží 3členná komise celního úřadu, která o něm vyhotoví protokol. Samotné zničení se provádí na náklad držitele rozhodnutí pro vnitrostátní trh.

Zabrání a propadnutí zboží je možné za předpokladu, že jsou splněny zákonné podmínky k zabránění nebo propadnutí věci, kterým se rozumí zboží porušující

právo k duševnímu vlastnictví, přičemž hodnota zboží může být v nápadném nepoměru k povaze přestupku.

Generální ředitelství cel je oprávněno bezúplatně převést zabrané či propadlé padělky k humanitárním účelům za podmínky obdržení souhlasu držitele rozhodnutí pro vnitrostátní trh. Není možné převést padělky k humanitárním, které jsou nebezpečné či zdravotně závadné. *Přejímací organizací může být*

- a) *Organizační složka státu*
- b) *Státní příspěvková organizace, pokud je zřízena za účelem poskytování sociálních služeb nebo působí v oblasti zdravotnictví nebo školství*
- c) *Územní samosprávný celek*
- d) *Právnícká osoba zřízená nebo založená územním samosprávným celkem, pokud je zřízena za účelem poskytování sociálních služeb nebo působí v oblasti zdravotnictví nebo školství, nebo*
- e) *Jiná právnícká osoba, pokud*
 1. *Nebyla ustavena za účelem podnikání*
 2. *Působí v oblasti poskytování sociálních služeb, zdravotnictví nebo školství*
 3. *Vykonává činnost, při níž lze využít padělky k humanitárním účelům, nepřetržitě nejméně po dobu 2 let a*
 4. *Je bezdlužná* (§44/1 zákona č. 355/2014 Sb.)

Přejímací organizace má povinnost zajistit úpravu padělků, odstraněním a zničením ochranných známek a zeměpisných označení na vlastní náklad. Zamezit zneužití padělků spočívající v opětovném uvedení na trh a využít je jen pro humanitární účely a vést jejich evidenci.

V souvislosti s tímto zákonem je možné spáchat přestupky na úseku dozoru nad dodržováním povinností a zákazů v souvislosti s vymáháním práv duševního vlastnictví, kterého se může dopustit fyzická, právnícká nebo podnikající fyzická osoba, která:

- **Nakládá se zbožím, které porušují práva duševního vlastnictví v rozporu se zákonem**

- Nakládá se zbožím jako osoba, které jí bylo ponecháno zadržené zboží, které je podezřelé z porušení práva duševního vlastnictví v rozporu se zákonem
- Jako osoba poskytující bankovní záruku neposkytne novou záruku dle zákona

Za výše uvedené přestupky lze uložit pokutu fyzické osobě do výše 1 000 000 Kč a právnické či fyzické podnikající osobě do výše 10 000 000 Kč.

Dále je možné spáchat přestupky na úseku opatření v souvislosti s vymáháním práv duševního vlastnictví v součinnosti s držitelem rozhodnutí pro vnitrostátní trh nebo s držitelem rozhodnutí, kterého se může dopustit fyzická, právnická nebo podnikající fyzická osoba s rozhodnutím pro vnitrostátní trh, která:

- Neoznámí v rozporu se zákonem celnímu úřadu skutečnost, která má za důvod zrušení rozhodnutí pro vnitrostátní trh, spočívající ve změně nebo neoznámení změny údajů
- V rozporu se zákonem použije informace poskytnuté celním úřadem
- V rozporu se zákonem nevrátí nebo neprokáže zničení či poškození vzorků poskytnuté celním úřadem

Fyzická, právnická nebo podnikající fyzická osoba se jako držitel rozhodnutí dopustí přestupku tím, že v rozporu s nařízením Evropské unie

- a) Neoznámí určenému celnímu úřadu skutečnost, která může být důvodem zrušení rozhodnutí, nebo změnu údajů uvedených v rozhodnutí*
- b) Použije informace poskytnuté celním úřadem, nebo*
- c) Nevrátí celnímu úřadu vzorky zboží (§32/2 zákona č. 355/2014 Sb.).*

Za výše uvedené přestupky lze uložit pokutu do výše 500 000 Kč.

Přestupky na úseku bezplatného převodu padělků, kterého se může dopustit fyzická, právnická nebo podnikající fyzická osoba z důvodu nakládání v rozporu s uloženými podmínkami.

Právnická osoba se dopustí přestupku jako přejímací organizace, která v rozporu se zákonem:

- Nepřijme opatření k zabránění zneužití padělků, spočívající v opětovném uvedení na trh
- Padělky nevyužívá ke stanoveným účelům
- Nezajistí úpravu padělků, které byly převedeny k humanitárním účelům

Za výše uvedené přestupky lze uložit pokutu fyzické osobě do výše 1 000 000 Kč a právnické či fyzické podnikající osobě do výše 1 000 000 Kč.

Na výše uvedené přestupkové jednání se subsidiárně použije zákon č. 250/2016 Sb. o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich. K řízení o přestupcích je oprávněn místně příslušný celní úřad.

Celní správa při výkonu svých oprávnění spolupracuje s ostatními kontrolními orgány státu jako je Česká obchodní inspekce (ČOI) a Státní zemědělská a potravinářská inspekce (SZPI).

Česká obchodní inspekce je kontrolním orgánem, který byl zřízen na základě zákona č. 64/1986 Sb. o České obchodní inspekci dále jen „ČOI“ *kontroluje fyzické a právnické osoby, které prodávají, dodávají nebo uvádějí na trh výrobky, nabízejí nebo poskytují služby nebo vyvíjejí jinou činnost podle tohoto zákona nebo podle zvláštního právního předpisu, pokud to tento zákon nebo zvláštní právní předpis stanoví (§2 zákona č. 64/1986 Sb.).*

ČOI je v rámci svěřených pravomocí oprávněna k zajištění výrobků, které jsou nabízeny, prodávány nebo skladovány v případě nabytí důvodného podezření z porušení práv duševního vlastnictví, či neoprávněného užití označení, které je chráněno dle zvláštního právního předpisu. Zajištění těchto výrobků provede inspektor ČOI, který o něm provede písemný záznam, kde je uveden popis a množství výrobků. Je možné kromě pokuty rozhodnout i o propadnutí nebo zabránění výrobků, přičemž vlastníkem se stává stát. Dále je možné rozhodnout o zničení výrobků, nebo je poskytnout pro bezplatné humanitární účely, za podmínky, že jsou využitelné, zdravotně nezávadné a bezpečné.

Na základě písemné smlouvy může ČOI poskytnout výše uvedené výrobky k humanitárním účelům na území České republiky, za podmínky, že přijímací organizace odstraní beze zbytku a zničí všechny prvky, které porušovaly práva duševního vlastnictví. Přijímací organizací se rozumí:

- a) Organizační složky a příspěvkové organizace státu nebo územních samosprávných celků, zřízené za účelem poskytování sociální péče nebo působících v oblasti zdravotnictví nebo školství
- b) Jiné právnické osoby, pokud splňují následující podmínky:
 1. Nebyly zřízeny za účelem podnikání
 2. Předmětem jejich činnosti je pouze činnost v oblastech uvedených v písmenu a)
 3. Poskytují humanitární pomoc nejméně 2 roky
 4. Doloží, že nemají daňové nedoplatky nebo nedoplatky na platbách pojistného na sociálním zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, a není proti nim vedeno soudní řízení.

Zničení zabraných či propadlých výrobků se provádí na náklad kontrolované osoby, která je nabízela, prodávala nebo skladovala, pod dohledem tříčlenné komise, která o zničení sepíše protokol.

Dále ČOI vykonává dozor mimo jiné i dle zákona č. 634/1992 Sb. o ochraně spotřebitele, který definuje v § 2:

- Padělky, jako výrobky včetně obalu, na kterých je bez svolení majitele ochranné známky umístěno stejné či zaměnitelné označení s ochrannou známkou
- Nedovolené napodobeniny, kterou se rozumí rozmnoženina, nebo její zahrnutí a vyrobenou bez souhlasu majitele práv autorských nebo práv souvisejících s právem autorským
- Výrobky, které porušují práva majitele patentu, užitého vzoru nebo dodatkového ochranného osvědčení pro léčiva a pro přípravky na ochranu rostlin
- Výrobky, které porušují práva zapsaného označení původu nebo zeměpisného označení.

V rámci zjištěných pochybení ukládá ČOI sankce na místě v příkazním řízení do výše 10000 Kč a ve správním řízení je oprávněna uložit pokuty za nejzávažnější pochybení do výše 50 milionů Kč, popřípadě uložit ochranná opatření, které mohou spočívat v zákazu prodeje a zákazu prodeje rizikových výrobků, nebo jeho stažení z trhu.

ČOI spolupůsobí při kontrolách s Celní správou České republiky na základě dvoustranné dohody ze dne 15. srpna 2014. Spolupráce probíhá za účelem odstranění duplicitních kontrol a zajištění jednotné metodiky v oblasti právních předpisů.

Dále ČOI spolupracuje v rámci společných kontrol se Státní zemědělskou a potravinářskou inspekcí.

Průzkum veřejného mínění v oblasti ochrany průmyslového a duševního vlastnictví

K průzkumu bylo provedeno dotazníkové kvantitativní šetření s monitorovaným rozhovorem na téma ochrany průmyslového vlastnictví. Přičemž bylo osloveno celkem dvě stě osob, s dotazníkem a monitorovaným rozhovorem souhlasilo celkem 128 osob. Základním kritériem byly celkem tři věkové kategorie:

1. skupina 18-25 let, celkem 34 respondentů
2. skupina 26-49 let, celkem 60 respondentů
3. skupina 50 a více let, celkem 34 respondentů

Toto rozdělení bylo zvoleno z důvodu možného generačního rozdílu v náhledu na ochranu průmyslového vlastnictví.

Níže uvedený průzkum probíhal u obyvatel hlavního města Prahy, kteří majetkově spadají do průměrné střední třídy, a zahrnuje odpovědi jen malé části populace. K potvrzení validity a reliability výzkumu by byl vhodnější větší vzorek populace, který by měl být rovnoměrně rozvržený mezi různé příjmové skupiny v celé zemi.

Dotazník se skládal z deseti základních otázek. Na většinu z nich byla možná odpověď ano či ne. Jednalo se o následující otázky, o kterých se autor této práce domníval, že se již většina tazatelů s danou problematikou setkala.

1) Setkal (a) jste se s výrobkem, který evidentně porušoval ochrannou známou (padělek)?

Celkem 73 % všech respondentů – 94 osob se již setkala s výrobkem, který evidentně porušoval ochrannou známku; 27 % respondentů - 34 osob buď tuto skutečnost vůbec nezaregistrovalo, nebo odpověděli, že je jim to jedno.

1. Skupina respondentů odpověděla ze 70 % (24 osob) že se již setkala s evidentním padělkem zboží, kdežto 30 % (10 osob) se nikdy nesesetkalo s padělkem

2. Skupina respondentů odpověděla ze 73 % (44 osob) že se již setkala s evidentním padělkem zboží, kdežto 27 % (16 osob) se nikdy neseťkalo s padělkem
3. Skupina respondentů odpověděla ze 76 % (26 osob) že se již setkala s evidentním padělkem zboží, kdežto 24 % (8 osob) se nikdy neseťkalo s padělkem

2) Zakoupil (a) byste si zboží, které evidentně porušuje ochrannou známku (padělek)

Celkem 70 % všech respondentů – 90 osob by si nezakoupilo evidentní padělek, a to hlavně z důvodu špatné kvality a porušování práv, kdežto 30 % respondentů - 30 osob je schopno si zakoupit evidentní padělek z důvodu nižší pořizovací hodnoty.

- 1, Skupina respondentů odpověděla z 23 % (8 osob) že by si zakoupila evidentní padělkem zboží, kdežto 77 % (26 osob) sdělilo, že by si jej nezakoupily padělek
- 2, Skupina respondentů odpověděla z 30 % (18 osob) že by si zakoupila evidentní padělkem zboží, kdežto 70 % (42 osob) sdělilo, že by si jej nezakoupily padělek
- 3, Skupina respondentů odpověděla z 35 % (12 osob) že by si zakoupila evidentní padělkem zboží, kdežto 65 % (22 osob) sdělilo, že by si jej nezakoupily padělek

3) Kde se dle vašeho názoru koupit zboží, které porušuje ochrannou známku?

Celkem 42 % všech respondentů - 54 osob uvedlo, že se nacházejí padělký v oblasti internetových obchodů; 50 % respondentů – 64 osob, uvedlo že se padělký nacházejí nejvíce na tržnici, 6 % respondentů – 8 osob, uvedlo jako zdroj padělků zastavárny a bazary a 2 % - 2 osoby se domnívají, že se nechají padělký zakoupit jinde bez bližší specifikace.

1. Skupina respondentů uvedla, že dle jejich názoru se nechá toto zboží zakoupit v internetových obchodech 41 % (14 osob); 35 % (12 osob) tržnice a 23 % (8 osob) v zastavárně či bazaru.
2. Skupina respondentů uvedla, že dle jejich názoru se nechá toto zboží zakoupit v internetových obchodech 50 % (30 osob); 46 % (20 osob) tržnice a 3 % (2 osoby) uvedly, že možné zboží zakoupit jinde bez bližší specifikace.
3. Skupina respondentů uvedla, že dle jejich názoru se nechá toto zboží zakoupit v internetových obchodech 29 % (10 osob); 71 % (24 osob) tržnice

4) Nakupujete pravidelně „značkové zboží“?

Celkem 50 % všech respondentů – 64 osob uvedlo, že si kupuje pravidelně značkové zboží z důvodu kvality a designu, druhá polovina respondentů tj. 50 % - 64 osob uvedlo, že je zbytečně drahé anebo nechtějí na sobě nosit značku či logo výrobce.

1. Skupina respondentů 59 % - 20 osob uvedlo, že nakupuje pravidelně zboží, které má ochranu značky a 41 % - 14 osob uvedlo, že nepotřebuje takové zboží
2. Skupina respondentů 56 % - 34 osob uvedlo, že nakupuje pravidelně zboží, které má ochranu značky a 44 % - 26 osob uvedlo, že nepotřebuje takové zboží
3. Skupina respondentů 30 % - 10 osob uvedlo, že nakupuje pravidelně zboží, které má ochranu značky a 70 % - 24 osob uvedlo, že nepotřebuje takové zboží

5) Nakupujete pravidelně zboží, které porušuje ochrannou známku?

Celkem 94 % všech respondentů – 120 osob nenakupuje vědomě padělky zboží, přičemž 6 % - 8 osob tak činní vědomě z důvodu nižší pořizovací hodnoty.

1. Skupina respondentů 6 % - 2 osoby uvedly, že tak činí z důvodů nižších pořizovacích nákladů, 94 % - 32 osob uvedlo, že by tak určitě neučinili
2. Skupina respondentů 7 % - 4 osoby uvedly, že tak činí z důvodů nižších pořizovacích nákladů, 93 % - 56 osob uvedlo, že by tak určitě neučinili

3. Skupina respondentů 6 % - 2 osoby uvedly, že tak činí z důvodů nižších pořizovacích nákladů, 94 % - 32 osob uvedlo, že by tak určitě neučinili

6) Nakupujete na zahraničních e-shopech?

Celkem 72 % všech respondentů – 92 osob sdělila že nakupuje v zahraničních e-shopech z důvodu nižších pořizovacích nákladů, narozdíl od 28 % - 36 osob, které tak nečiní z důvodu nepřehlednosti nabídky a nejasnosti se záručními podmínkami.

1. Skupina respondentů 82 % - 28 osoby uvedly, že v celku pravidelně nakupují na zahraničních e-shopech, 18 % - 6 osob uvedlo, že je to neláká a nevěří kvalitě zboží.
2. Skupina respondentů 83 % - 50 osoby uvedly, že v celku pravidelně nakupují na zahraničních e-shopech, 17 % - 10 osob uvedlo, že je to neláká a nevěří kvalitě zboží.
3. Skupina respondentů 41 % - 14 osoby uvedly, že v celku pravidelně nakupují na zahraničních e-shopech, 59 % - 20 osob uvedlo, že je to neláká a nevěří kvalitě zboží.

7) Jaké zboží nakupujete prostřednictvím e-shopů?

U této otázky nebyla u žádné z věkových kategorií jednoznačná odpověď. Napříč všemi věkovými kategoriemi je nakupováno drobné zboží do domácností jako jsou různé doplňky, drobná elektronika, která zahrnuje především paměťová média, baterie a sluchátka, popřípadě nákup sportovních doplňků.

8) Na kterých zahraničních e-shopech nakupujete nejčastěji?

Celkem 14 % všech respondentů – 20 osob nenakupuje na zahraničních e-shopech vůbec, přičemž 86 % -108 osob nakupuje na níže uvedených zahraničních e-shopech.

1. Skupina respondentů
 - E-bay - 4 osoby- 12%
 - Amazon - 2 osoby- 6%
 - Aliexpress - 8 osob – 23%
 - Temu - 16 osob- 47%
 - Jiné - 4 osoby- 12%

2. Skupina respondentů
 - E-bay - 10 osob- 16%
 - Amazon - 8 osob - 13%
 - Aliexpress - 20 osob- 33%
 - Temu - 14 osob- 23%
 - Jiné - 10 osob- 16%

3. Skupina respondentů
 - E-bay - 2 osoby- 6%
 - Amazon - 0 osob - 0%
 - Aliexpress - 6 osob – 18%
 - Temu - 4 osoby- 12%
 - Jiné - 2 osoby- 6%

Zbývajících 58 % respondentů – 20 osob sdělilo, že nemají potřebu nakupovat v zahraničních e-shopech.

9) Jaké jsou Vaše zkušenosti s reklamací výrobků ze zahraničních e-shopů?

Celkem 9 % ze všech respondentů – 12 osob má pozitivní zkušenost s reklamací, 13 % - 16 osob má negativní zkušenost s reklamací a 78 % - 100 osob nemá žádnou zkušenost s reklamací, to je zapříčiněné důvodem, že již při koupi zboží jsou smířeni s faktem nemožnosti reklamace nebo možné obtížnosti komunikace s prodejcem.

1. Skupina respondentů
 - Pozitivní zkušenost s reklamací -6 %- 2 osoby
 - Negativní zkušenost s reklamací -18 %- 6 osob
 - Žádná zkušenost s reklamací -76 %-26 osob
2. Skupina respondentů
 - Pozitivní zkušenost s reklamací -17 %-10 osob
 - Negativní zkušenost s reklamací -17 %- 10 osob
 - Žádná zkušenost s reklamací -66 %- 40 osob
3. Skupina respondentů
 - Pozitivní zkušenost s reklamací – nikdo z dotázaných
 - Negativní zkušenost s reklamací – nikdo z dotázaných

Žádná zkušenost s reklamací -100 %- 34 osob

10) Je dle vašeho názoru v ČR dostatečně vymáhána právní úprava týkající se duševního vlastnictví?

Celkem 37 % všech respondentů – 48 osob uvedlo, že jsou dostatečně vymáhány práva z duševního vlastnictví, avšak 63 % - 80 osob uvedlo, že tomu tak dle jejich názoru není.

1. Skupina respondentů 41 % - 14 osob uvedla, že se domnívá, že jsou dostatečně vymáhána práva z duševního vlastnictví, kdežto 59 % - 20 osob uvedlo, že tomu tak není.
2. Skupina respondentů 43 % - 26 osob uvedla, že se domnívá, že jsou dostatečně vymáhána práva z duševního vlastnictví, kdežto 57 % - 34 osob uvedlo, že tomu tak není.
3. Skupina respondentů 23 % - 8 osob uvedla, že se domnívá, že jsou dostatečně vymáhána práva z duševního vlastnictví, kdežto 77 % - 26 osob uvedlo, že tomu tak není.

Zjištěným faktům z tohoto průzkumu veřejného mínění je že, výsledky oproti očekávání mezi jednotlivými věkovými kategoriemi nejsou nikterak markantně rozdílné, až na pár výjimek přetrvávajících ze stereotypů. Tyto stereotypy jsou značné u nejstarší věkové skupiny, které i celkem pochopitelné. Jsou zapříčiněny neznalostí současných trendů na trhu a horší dostupností, která spočívá v pokročilejší digitální gramotnosti. Avšak ta je vyvážena znalostí, nebo uvědoměním ohledně porušování právních předpisů.

Do jisté míry je zarážející fakt, že 30 % dotázaných je ochotno si zakoupit evidentní padělek zboží jen pod vidinou nižší pořizovací ceny. A to bez možnosti nebo nároku uplatnění reklamace či vrácení výrobku.

Většina dotázaných osob nechce anebo nemá za potřebí nosit oděvy, které jsou na viditelném místě opatřeny větší značkou nebo logem výrobce.

Část dotazníku byla směřována úmyslně za účelem zjištění, kde a jaké zboží s právní ochranou respondenti nakupují. Přičemž byl potvrzen obecně známý fakt, že se jedná o zboží z převážně Asijských e-shopů.

Při nahlédnutí do e-shopů jako je Aliexpress.com a Temu.com nečinilo nikterak problém najít nabídku zboží, která evidentně porušuje práva majitelů duševních práv. Tato nabídka je podezřelá nejen nízkou pořizovací cenou, ale nesplňuje podmínky na požadovanou kvalitu zpracování.

Do České republiky je dováženo toto zboží jednotlivými fyzickými, nebo právníckými osobami či různými skupinami za účelem dalšího prodeje. Zde je na vině dostupnost a jednoduchost objednání těchto výrobků. Jedná se o provozovatele jednotlivých e-shopů, které nabízí evidentní padělky zboží světových značek mnohdy až za desetinovou cenu oproti běžnému trhu. Většinou se jedná o zboží, které je chráněno ochranou známkou, které představují obuv, oděvy a jiné elektronické zboží. Toto zboží je doručeno objednavateli pomocí zásílatelských služeb, přičemž v celním prohlášení je uveden úmyslně mylný údaj o hodnotě a typu výrobku, popřípadě je uveden jen pomocí čínských znaků. Tyto osoby zboží buď sami užívají, nebo je distribuují jako zboží chráněné ochrannou známkou pomocí sociálních skupin na internetu. Toto internetové prostředí průběžně, celkem pozorně sleduje Celní správa České republiky.

Závěr

Tato práce byla věnována ochraně průmyslového vlastnictví, které má značný dopad na celou společnost. Z pohledu autora se jedná o značně rozsáhlé téma z pohledu legislativního rámce, které pokrývá široké spektrum lidské činnosti nejen v oblasti duševního a průmyslového práva.

Ve výše uvedených kapitolách byl popsán způsob získání, zajištění ochrany a výkon kontrolních orgánů v oblasti průmyslových práv, které jsou chráněny například patenty, užitnými vzory ochrannou známkou a dalšími, u kterých je třeba prokazovat podmínku novosti, přínosu a přihlásit je na příslušném orgánu k ochraně práv.

Zajímavé je využití oprávnění Celní správy a ČOI, při kterém je možné využití padělků ve prospěch humanitárních účelů za splnění zákonných podmínek, namísto jejich zničení.

Zcela zjevně by prospělo, kdyby téma ochrany duševního a průmyslového vlastnictví přešlo více do povědomí veřejnosti i s vysvětlením principů a mechanismů ochrany. Tak aby si jednotlivé osoby, které porušují zákon byly schopni představit si ekonomický dopad pro majitelé práv. Přičemž je zásadní i represivní součást legislativy v podobě vysokých pokut za zjištěné porušení duševních práv.

Vzhledem k dostupnosti padělků pomocí e-shopů je relativně obtížné je odhalit a zachytit kontrolními orgány, které je povětšinou odhalí až při kontrolách provozoven. Kde jsou padělky nabízeny za velice přísných podmínek ze strany prodejce, který je zapříčiněny vysokými peněžitými sankcemi.

Celá tato oblast značně zasahuje do dalšího rozvoje společnosti, ale také velmi postihuje ekonomiku a konkurenceschopnost majitelů práv duševního vlastnictví.

Seznam použité literatury

Monografie

POPELKOVÁ, Věra. *Nehmotné statky*. Druhé přepracované vydání. Praha: Policejní akademie České republiky v Praze, 2019. ISBN 978-80-7251-502-8.

SLOVÁKOVÁ, Zuzana. *Průmyslové vlastnictví*. 2., doplněné a rozšířené vyd. Studijní texty (LexisNexis CZ). Praha: LexisNexis CZ, 2006. ISBN 80-86920-08-9.

JAKL, Ladislav. *Právní ochrana průmyslového a jiného duševního vlastnictví - repetitorium*. 3., přepracované vydání Praha: Metropolitní univerzita Praha, 2011. ISBN 978-80-86855-63-9.

JAKL, Ladislav a JANSA, Václav. *Úvod do systému právní ochrany průmyslového vlastnictví*. 2., přeprac. a dopl. vyd. Praha: Metropolitní univerzita Praha, 2010. ISBN isbn:978-80-86855-65-3.

Právní předpisy

- Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky
- Usnesení č. 2/1993 Sb., Usnesení předsednictva České národní rady o vyhlášení LISTINY ZÁKLADNÍCH PRÁV A SVOBOD jako součástí ústavního pořádku České republiky
- Zákon č. 527/1990 Sb. o vynálezech a zlepšovacích návrzích
- Zákon č. 529/1991 Sb. o ochraně topografií polovodičových výrobků
- Zákon č. 478/1992 Sb. o užitných vzorech
- Zákon č. 14/1993 Sb. o opatření na ochranu průmyslového vlastnictví
- Zákon č. 206/2000 Sb. o ochraně biotechnických vynálezů a o změně zákona č. 132/1989 Sb. o ochraně práv k novým odrudám rostlin a plemenům zvířat, ve znění zákona č. 93/1996 Sb.
- Zákon č. 207/2000 Sb. o ochraně průmyslových vzorů a o změně zákona č. 527/1990 Sb. o vynálezech a zlepšovacích návrzích, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 408/2000 Sb. o ochraně práv k odrudám rostlin a o změně zákona č. 92/1996 Sb., o odrudách, osivu a sadbě pěstovaných rostlin, ve znění pozdějších předpisů (zákon o ochraně práv k odrudám)
- Zákon č. 452/2001 Sb. o ochraně označení původu a zeměpisných označení a o změně zákona o ochraně spotřebitele
- Zákon č. 441/2003 Sb. o ochranných známkách a o změně zákona č. 6/2002 Sb. o soudech, soudcích, přísedících a o státní správě soudů a o změně některých dalších zákonů (zákon o soudech a soudcích), ve znění pozdějších předpisů, (zákon o ochranných známkách)
- Zákon č. 417/2004 Sb., o patentových zástupcích a o změně zákona o opatřeních na ochranu průmyslového vlastnictví
- Zákon č. 89/2012 Sb., Občanský zákoník
- Zákon č. 500/2004 Sb., Správní řád
- Zákon č. 40/2009 Sb., Trestní zákoník
- Zákon č. 250/2016 Sb., zákon o odpovědnosti a řízení o nich
- Zákon č. 634/1992 Sb., na ochranu spotřebitele
- Zákon č. 355/2014 Sb., o působnosti orgánů Celní správy České republiky v souvislosti s vymáháním práv duševního vlastnictví

Evropské právní předpisy

- Nařízení Rady (ES) č.2100/94, ze dne 27. července 1994 o odrůdových právech společenství, v platném znění
- Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č.1151/2012 ze dne 21. listopadu 2012 o režimech jakosti zemědělských produktů a potravin v platném znění
- Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/1001 ze dne 14. června 2017 o ochranné známce Evropské unie
- Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č.608/2013 ze dne 12. června 2013 o vymáhání práv duševního vlastnictví celními orgány a o zrušení nařízení (ES) č.1383/2003
- Nařízení EU 2022/2065 o jednotném trhu digitálních služeb a o změně směrnice 2000/31/ES (nařízení o digitálních službách)
- Nařízení Rady (ES) č.6/2002 ze dne 12. prosince 2001 o (průmyslových) vzorech Společenství
- Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/48/ES ze dne 29. dubna 2004 o vymáhání práv duševního vlastnictví
- Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/1753 ze dne 23. října 2019 o opatřeních Unie po jejím přistoupení k Ženevskému aktu Lisabonské dohody o označeních původu a zeměpisných označeních
- Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č.1107/2009 ze dne 21. října 2009 o uvádění přípravků na ochranu rostlin na trh a o zrušení směrnic Rady 79/117/EHS a 91/414/EHS
- Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2005/36/ES ze dne 7. září 2005 o uznání odborných kvalifikací

Mezinárodní právní předpisy

Pařížská úmluva na ochranu průmyslového vlastnictví ze dne 20. března 1883, revidovaná v Bruselu dne 14. prosince 1900, ve Washingtonu dne 2. června 1911, v Haagu dne 6. listopadu 1925, v Londýně dne 2. června 1934, v Lisabonu dne 31. října 1958 a ve Stockholmu dne 14. července 1967, uveřejněná pod č.64/1975 Sb.

Madridská dohoda o mezinárodním zápisu továrních nebo obchodních známek ze dne 14. dubna 1891, revidované v Bruselu dne 14. prosince 1900, ve Washingtonu dne 2. června 1911, v Haagu dne 6. listopadu 1925, v Londýně dne 2. června 1934, v Nice dne 15. června 1957 a ve Stockholmu dne 14. července 1967

Lisabonská dohoda na ochranu označení původu a o jejich mezinárodním zápisu ze dne 31. října 1958, revidované ve Stockholmu dne 14. července 1967, změněná 2. října 1979

Locarnská dohoda o zřízení mezinárodního třídění průmyslových vzorů a modelů, podepsaná v Locarnu dne 8. října 1968, uveřejněná pod č. 28/1981 Sb., ve znění vyhlášky č. 85/1985 Sb.

Marrákešská dohoda o zřízení Světové obchodní organizace (WTO) ze dne 15. dubna 1994

Dohoda o obchodních aspektech práv k duševnímu vlastnictví, příloha 1C k Dohodě o zřízení Světové organizace (dohoda TRIPS), sdělení MZV č.191/1995 Sb.

Smlouva o patentové spolupráci (PCT) přijatá ve Washingtonu dne 19. června 1970, změněná dne 28. září 1979, dne 3. února 1984 a dne 3. října 2001 (sdělení MZV č. 296/1991 Sb. ve znění pozdějších změn)

Dohoda o zřízení Světové obchodní organizace (WTO), uveřejněná pod č. 191/1995 Sb.

Niceská úmluva o mezinárodním třídění výrobků a služeb pro účely zápisu známek ze dne 15. června 1957, revidovaná ve Stockholmu dne 14. července 1967 a v Ženevě dne 13. května 1977, uveřejněno pod č.118/1979 Sb., ve znění vyhlášky č. 77/1985 Sb.

Webové stránky a elektronické zdroje

eur-lex.europa.eu

upv.gov.cz

celnisprava.cz

coi.cz

wipo.int

byznys.hw.cz

idnes.cz

seznam.cz

zakonyprolidi.cz

ippprocure.com

legislation.gov.uk

britannica.com

Přílohy

Dotazník k bakalářské práci v oblasti ochrana průmyslového vlastnictví

Jsem: muž žena, věk

1. Setkal (a) jste se s výrobkem, který evidentně porušoval ochrannou známku (padělek)
ANO NE
2. Zakoupil (a) byste si zboží, které evidentně porušuje ochrannou známku (padělek)
ANO NE
Proč?
3. Kde se dle vašeho názoru nechá koupit zboží, které porušuje ochrannou známku?
Internet tržnice kamenný obchod bazar – zastavárna jiný obchod
4. Nakupujete pravidelně „značkové zboží“?
ANO NE
Proč?
5. Nakupujete pravidelně zboží, které porušuje ochrannou známku?
ANO NE
Proč?
6. Nakupujete na zahraničních e-shopech?
ANO NE
7. Jaké zboží nakupujete prostřednictvím zahraničních e-shopů nejčastěji?
8. Na kterých zahraničních e-shopech nakupujete nejčastěji?
E-bay Amazon Aliexpress Temu Jiné
9. Jaké jsou vaše zkušenosti s reklamací výrobků ze zahraničních e-shopů?
POZITIVNÍ NEGATIVNÍ ŽÁDNÉ
10. Je dle vašeho názoru v ČR dostatečně vymáhána právní úprava týkající se duševního vlastnictví?
ANO NE

Správnou odpověď prosím podtrhněte.